

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXIX

ЖОВТЕНЬ — 1979 — OCTOBER

Ч. 282

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J. 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M.
G. P. O. Adelaide,
S. Australia

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редагус Колегія:

B. Вакуловський, Л. Ліщина,
С. Голубенко, Ю. Криволап
В. Родак, А. Лисий, О. По-
шиваник, Л. Павлюк.

Адміністратор З. Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 9.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.00 дол.

В Австралії 6.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 70 центів

В Англії і Німеччині 7.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 80 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 6.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 65 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 5.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтерна-
ціональні купони (International coupon) на суму 25 канадських
центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає
за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів
не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Валентина Юрченко, Грицько
Бойко. О. Шевченко — Зустріч ОДУМ-у. П. Кушніренко — Дорожимо
своїм рідним. С. Голубенко — Улюбленець Європи. П. Григоренко —
Заява в справі нових арештів в Україні. Н. Світлична — Сучасне ста-
новище жінки в Україні. Є. Чайка — Кохайтеся чорноброві, та не з
москалями. Око — "Живі струни". З життя ОДУМ-у. Сторінка Юн.
ОДУМ-у.

На обкладинці: Учасники Першого Всеодумівського Спортивного
табору. Допис про табір на стор. 21. Імена учасників на стор. 16.

Оселя "Україна", серпень 1979 р.

О. ШЕВЧЕНКО

ЗУСТРІЧ ОДУМ-У З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ США Й КАНАДИ

Українська молодь, зорганізована в лавах ОДУМ-у, разом з українським громадянством США й Канади відзначила в днях від 31-го серпня до 3-го вересня 1979 року велику подію в історії нашого народу — століття народження найвищого державного провідника нової доби Симона Васильовича Петлюри.

"Сонце, прийди на хрестини.
Земле! радій і гордись,
Родився син України,
Провісник народу родивсь!"

М. Щербак

Вечірка

Вечером у п'ятницю 31-го серпня почала з'їздитися молодь з усіх кінців США й Канади. Виклики захоплення, радості, сміх і жарти лунали на площі в залі парафії св. Покрови УПЦ. Для цього вечора була створена одумівська оркестра з одумівців Канади (В. Ліщина й П. Байрачний) і одумівців Америки (А. Шевченко й М. Фурсик). Одні забавлялися — танцювали, інші оповідали свої пригоди, а ще інші лише насолоджувалися тим, що скінчилася довга подорож і вони вже є на місці призначення — готові святкувати Зустріч.

З'їзд ТОП-у

В суботу в ранніх годинах відбувся Загальний З'їзд Товариства Одумівських Приятелів (ТОП-у) США. Учасниками З'їзду були представники майже з усіх кінців США. Було обговорено багато проблем, подано поради для новообраної Управи ТОП-у на чолі з Самокишином, колишнім головою філії ТОП-у в Детройті.

Панель

Молодь відзначила цю зустріч двома подіями: панель і концерт-бенкет.

В панелі взяли участь молоді одумівці, студенти вищих шкіл. Панелем провадила Віра Коновал СВП, член ЦК ОДУМ-у.

Віра Харченко в своїм виступі подала загальну характеристику постаті С. Петлюри, ілюструючи даними з його біографії.

Ірина Смик представила С. Петлюру, як державного мужа, який за її твердженням "державний муж найвищої моральної вартості".

Тарас Коновал (учень 12-ої класи середньої школи) подав докладно характеристику Військових З'їздів в часі революції і участь в них С. Петлюри. На закінчення А. Шевченко говорив про С. В. Петлюру як військового провідника,

підкресливши, що С. Петлюра як військовий провідник і як начальний вождь Уряду дбав не лише за силу, але в першу чергу за добробут своєї нації...".

Концерт

Після обідньої пори в суботу зала Катедрі св. Покрови виповнилася молоддю й старшими. Керівник концерту Ангеліна Шашло привітала присутніх від місцевої філії ОДУМ-у й ТОП-у, підкресливши, що мистецтво в кожному народі є однією "з найважливіших частин її життя ... нація, яка розвиває своє мистецтво, свою традицію, буде жити й процвітати...".

Концерт був дуже різноманітний. Тут лунали струни нашої рідної бандури. Одумівський Ансамбль "Кобзар" з Сент Кетеринс, Канада, під керівництвом Оксани Метулинської дуже добре виконав декілька народних пісень та сьогодні популярних як "Полтавський рушничок" і "На світанку". Квінтет — ансамбль бандуристів під керівництвом Петра І. Китастого, чудово виконав кілька музично-вокальних точок, між ними "Вже більше літ двісті...", сольо Сердюк, "Жито, мати" — жартівлива.

Бандура — це мистецька душа нашого народу. Вона така скомплікована, як і життя нашого народу. Нею найкраще й найлегше можна передати радість і смуток лише нашого народу в найреальнішому світлі — без хитрощів і лукавства.

Тут виступала також група з далекого сходу США — музично-вокальний ансамбль з філії ОДУМ-у Сомерсет — Бавнд Брук, Нью Джерзі під керівництвом А. Шевченка.

Це вже було дещо відмінне від суто традиційного — тут вже чути нотки модернізації української народної пісні, спеціально пісні "Била мене мати..."

Все це разом виповнювало криницю музичних смаків старших і молодших.

В програму входили народні танці. Група танцювальна з Чикаго під керівництвом І. Іващенко оформлює свій власний стиль — ритміка балету пов'язана з динамічністю стилю народного танцю. Своїми рухами вони намагаються передати вияв туги, переплетеної з радістю притаманною нашому народові.

І нарешті овіяла нас всіх своєю красою одумівська танцювальна група "Веснянка" з Торонто під керівництвом маестра М. Балдецького. "Київський козачок" — Ах, Києве, Києве! Твоя слава по цілому світі. Її носять в серцях ті молоді, що ніколи тебе не бачили, але відчувають твою красу".

А "Вечерниці" — це говорить душа української землі.

Ну й, очевидно, — безсмертний "Гопак". Рухи, фігури, ритм — все це виконували самі танцюристи під пильним оком свого керівника, який хоч і не на сцені, але разом з ними, разом з кожним їхнім рухом...

Такі мистецькі речі малий духом народ не зможе створити. Тут є безмежна складність, чудова простота й безсмертна краса. А народні строї! Хіба хоч один інший народ у світі створив таку красу!? Кажуть, що той, хто нічого не має, той і не терпить. Тому мабуть така доля нашого народу — народ наш має занадто багато і його терпіння переливаються через вінця.

Заля гриміла, заля дякувала серцем і душею. Це був, як і завжди шедевр епізодів танцювального мистецтва.

Бенкет

Тут зустрілися молодь і старше покоління: ті, що брали участь і ті, хто були учасниками.

Цілою програмою вечора проводив молодий одумівець А. Шевченко — представник молодого покоління. Головну доповідь мала наша золотуста д-р Маруся Бек, представник старшого покоління. Обоє роджені поза межами України — обоє говорили чудесно душею українського народу — українською мовою.

Цілий вечір проходив під знаком 100-ліття народження С. В. Петлюри.

Тон цьому надавав господар бенкету А. Шевченко, зазначивши, що "...день народження С. Петлюри мусить бути національним святом, бо народження приносить радість, народження будує майбутність, народження збуджує горіння й бажання досягнути неосягнуті висоти..., тому ОДУМ присвячує цю зустріч 100-літтю народження С. Петлюри, як символу вічного життя, творчості й змагання до кращого майбутнього українського народу..."

Д-р Маруся Бек прекрасно представила постать С. Петлюри. "Петлюра бував у кожному закутку України і тим пізнав потреби народу... Він був надхненним провідником, у якого горів вогонь віри в перемогу свого народу... і за це його народ любив і шанував". "Петлюра, — говорить д-р М. Бек, — "є герой героїв. Він був палким захисником демократії і нещадно борювався диктаторство... Ми, старше покоління, зобов'язані передати дух любови до свого народу, яким горів С. В. Петлюра нашій молоді, молоді, zorganizованій в лавах ОДУМ-у. А щоб це зробити, ми самі повинні не жевріти, але горіти великим полум'ям любови до свого народу...". Присутні перед промовою і після промови Марусі Бек вшанували її рясними оплесками і вставанням з місць.

Привіти на бенкеті склали голова ЦК ОДУМ-у В. Педенко СВП і д-р Антін Жуковський — голова метрополітального відділу УККА в Детройті. Молитву перепровадив о. Столярчук.

Перед закінченням програми вечора філія ОДУМ-у з Гошен - Елькгардт, Індіана, передала герб Української Республіки, який вирізьбив Михайло Таран у пам'ять С. Петлюри лицаря визвольних змагань.

СИМОН ПЕТЛЮРА

Рисунок В. Масютин

Д-р Ю. Криволап СВП, II-ий заступник голови ЦК ОДУМ-у, прийнявши цей подарунок рівночасно представив найвизначніших молодих одумівців цього року, які спеціально своєю працею відзначилися для організації. Віра Коновал СВП, яка цього року була комендантом одумівського відпочинково-виховного табору на одумівській оселі "Україна" в Лондоні, Онтаріо, і А. Шевченко СВП, який був комендантом одумівського відпочинково-виховного табору на оселі ОДУМ-у "Київ" у стейті Нью Йорк, США. Обидва ці табори пройшли з дуже добрим успіхом.

Неділя 2-го вересня

Це була величава Служба Божа в Катедрі Української Православної Церкви св. Покрови. Прекрасно співав хор, доповнений одумівцями з різних місцевостей, під керівництвом старшого одумівця Петра Китастого СВД, диригента хору. Це була Служба Божа в наміренні українського народу в століття народження С. Петлюри.

Після Служби Божої всі одумівці в одностроях і з прапорами зібралися в залі, де відбувся Апель молоді. Від ЦК ОДУМ-у привіт зложила секретар ЦК ОДУМ-у О. Багнівська СВП. Н. Павленко, виховниця Ю.ОДУМ-у дуже добре виголосила слово до одумівців з нагоди 100-ліття народження С. Петлюри. "Не всі провідники", — говорила Н. Павленко, — "мають щастя досягнути

свої мрії. Для цього є різні причини й обставини, серед яких вони діють. С. Петлюра був одним з найвизначніших державних провідників, але лукава доля не судила йому досягнути для свого народу того, чого він бажав..., але він до кінця свого життя не тратив надії і це нехай буде нам молодим прикладом у нашій праці для досягнення мети..."

Зворушливою хвилиною Апелю був виступ маестра Г. Китастого, почесного члена ОДУМ-у, який під акомпаньямент бандури проспівав "Ду-му про С. Петлюру".

Мчали авта на захід від Детройту — до оселі "Діброва", де проходили останні акорди Зустрічі.

А "Діброва" дійсно хороша оселя. Детройтці можуть нею чванитися, хоч правда дубів там небагато...

На трьох площах почалися завзяті змагання відбиванки. Було п'ять дівочих дружин: Торонто, Сент Кетеринс, дві з Чикаго і Детройту. Було аж сім чоловічих дружин: Торонто, Сомерсет-Бавнд Брук, Детройт, Чикаго і дві з Лондону, Онтаріо. У висліді змагань з дівочих дружин перше місце виграла молодша група з Чикаго, друге старша група з Чикаго і третє місце Торонто.

З хлоп'ячих дружин: перше місце — перша дружина з Торонто, друге місце — Детройт і третє місце — друга дружина з Торонто.

Сонце заховалося за обрій. Почав насуватися сутінок... Повіяв свіжий холоднуватий вітер... Всі передягнувшись в теплішу одежу, спішили до ватри, яка кидала вже свої вогненні язики у питьму ночі... Вже лунало "запалала наша ватра..." потім почулися звуки гітар і веселі бадьорі голоси української пісні. Пісня лилася по нетрях "Діброви" відбивалася у плесах озера й ще більше заохочувала молодь до співу...

Це були останні хвилини Зустрічі ОДУМ-у з українським громадянством США і Канади в 1979-му році... Учасники були задоволені взірцевим порядком, над яким наглядали члени місцевої філії і ТОП-у на чолі з головою Комітету Зустрічі Лідією Китастою СВД. Це було дійсно багато праці, але кожний учасник зустрічі напевно вдячний Вам, усім членам філії й ТОП-у, за ту працю, яку Ви вложили перед і під час Зустрічі. Зустріч була успішна.

Петро КУШНІРЕНКО

ДОРОЖІМО СВОЇМ РІДНИМ

Плекаймо пам'ять про Великого Митрополита України бл. п. Василя Липківського

Хоч тихо і повільно, все ж, 4 роки тому (листопад 1975) заініційований ОДУМ-ом задум побудувати у Бавнд Бруку пам'ятник бл. п. Митрополитові Василеві Липківському посувається вперед.

Починаючи від IX Собору УПЦ (жовтень 1977), над побудовою пам'ятника працює Комітет, очолений Блаженнішим Митрополитом МСТИСЛАВОМ з членами, призначеними ОДУМ-ом та від Консисторії. Уже є узгоднене місце для пам'ятника в Українському Пантеоні, уже є кільканадцятитисячний вислід лагідної збірки пожертв на пам'ятник, уже започатковано мистецьку працю над проектом пам'ятника. Уже прийшов час, щоб побудова пам'ятника стала всегромадським зусиллям та щоб пам'ятник Митрополитові Василеві Липківському став дійсністю.

Багато підготовчої праці вже зроблено. Лишилася проблема фондів. Її зможе перебороти лише жертвенність наших людей в Америці, Канаді, Австралії, Англії, Німеччині та в інших країнах світу. Тому й у "ВІДОЗВІ" Комітету (Православне Слово, лютий 1979, "Молода Україна", квітень 1979 та в багатьох інших органах) закликається:

... "Тепер цей соборно покликаний Будівельний Комітет звертається з Благословення Митрополита МСТИСЛАВА до всіх українців-християн,

розселених по цілому світі, з гарячим братерським закликом зложити спроможну для кожного пожертву для увіковічнення пам'яті того, хто віддав душу свою за Україну і її Христову Церкву"....

Годі перебільшити значення побудови пам'ятника Митрополитові В. Липківському. Цим ми висловлюємо признання і подяку за його велетенський вклад у відродження і зміцнення духовних скарбів України, у відродження Української Автокефальної Православної Церкви — УАПЦ у 1917-1927 роках. Цим ми висловлюємо пошану і признання його сучасникам, що разом з Митр. В. Липківським відвойовували Україну від чужого намулу попередніх століть. Цим ми робимо свій вклад до запоруки, що наша рідна історія не занедбається і що пам'ять про Великих Мужів її збережеться для майбутніх поколінь. Цим ми виносимо на поверхню приклади з нашого власного минулого гідні наслідування тепер і в майбутньому.

Одночасно з боротьбою за відродження української державности, яку наш народ вів під провідом С. Петлюри, о. Василь Липківський, у роках 1917-1921, повністю віддавав себе боротьбі за створення передумов відродження Рідної Цер-

кви. Це його заходами засновується в Києві у 1917 році Братство Воскресіння, яке скоро перетворюється у Всеукраїнську Церковну Раду і яка найбільші свої зусилля віддала на заснування нових українських парафій — первісних клітин майбутньої рідної церкви.

Дев'ятого травня 1919 року о. Василь дає перший приклад як треба служити в українській церкві. В цю знаменну дату він служить *першу Службу Божу живою українською мовою* в історичному, збудованому Мазепою, Миколаївському Соборі в Києві. Співав гарний хор під керівництвом композитора Миколи Леонтовича, який написав для цього дня прекрасні літургійні напівни. Ця літургія М. Леонтовича лишається одним з найкращих українських церковних творів. (Ми також є свідками як його "Щедрик" захоплює весь світ). Чудовий спів, виразне, зрозуміле і надхненне читання псалмів і молитов рідною мовою, художня, глибоко змістовна, емоційно багата патріотична проповідь прот. В. Липківського зробила пробуджуюче і незабутнє враження на вірних, що не вміщалися в Собор.

Подія цього дня була такою революційною в порівнянні з попередніми століттями в історії української церкви, що дослідники тих подій і сам Митр. В. Липківський пропонують уважати цю дату днем народження сучасної Української Автокефальної Православної Церкви.

Того ж 1919 року протоєрей Василь Липківський стає настоятелем Софійського Собору, що впродовж віків був катедрою митрополитів Київських і всієї України. З цього становища він ще завзятіше веде боротьбу за відродження рідної української церкви. Він продовжує засновувати українські парафії, перекладає Служби Божі на українську мову, беззастанно бореться проти підлої підривної роботи російської церкви на Україні.

У відплату, московський єпископат оголосив заборону прот. В. Липківському і його побратимам служити Службу Божу та оголосив позбавлення їх сану. Та москалі вже спізнилися! Попередньо вкладає о. Василем освідомлююча праця дала свої наслідки. Всеукраїнська Церковна Рада ухвалила ігнорувати ту заборону, бо ніяка церква не має права будище забороняти Українській Церкві. Більше того, тоді українці остаточно рішили мати свій, ні від кого незалежний український єпископат.

Якби московська церква не була спільником закланого російського імперіалізму, вона, як сусідня церква, висвятила б нам на наше прохання наших єпископів. Але вона брутально відмовилася. Пошуки допомоги крізь совєтські кордони кінчилися безуспішно. Та українці не зневірилися і в страшних умовах російсько-більшовицької окупації та підривної роботи російської церкви, вибороли собі перемогу — відновили свій український єпископат. Наші Церковні Мужі вдалися до основ християнства, до способу, яким ранні християни, а зокрема Олександрійська церква, висвячували єпископів: "положення рук священства", як описував Апостол Павло у 1-му посланні до Тимофія (4, 14). І так, одним з найважливіших актів в історії України, Всеукраїнський Церковний Собор у жовтні 1921 р. обрав і руко-

ПРИВІТАННЯ

З нагоди одруження Івана Івашенка, довголітнього керівника танцювальної групи ОДУ-М-у "Метелиця" філії Чикаго з Зоряною Фридер вітаємо їх та бажаємо їм щастя, здоров'я і всього найкращого у їх подружньому житті!

Філія ОДУ-М-у Чикаго

положив на Митрополита Київського і Всєї України протоєрея Василя Липківського.

Тільки давно очікуваний в Україні "Апостол Правди і Науки" міг наслідитися взяти на себе той тягар, який в тих умовах взяв на свої плечі прот. В. Липківський. За шість років, 1921-1927, свого активного митрополичого служіння, наперекір безбожній і антиукраїнській московській владі, він зумів піднести в мільйонах української людності, дух українського патріотизму до небувалих висот. Ненависні російсько-більшовицьким "чінгісханам" символи української самостійності і незалежності, осяяні його глибокою християнською любов'ю, піднесли у серцях вірних до ступеня найкращих християнських чеснот. Будучи війнятковим здібним провідником, якому різного не було на Україні, Митр. Липківський зумів, як ніхто перед ним, на ділі показати бездоганну придатність живої рідної української мови у Богослуженнях, у висловленні "незримого і потойбічного".

В той час, як на Україні шаліли безбожницькі московські людоненависники, у парафіях Митрополита ВАСИЛЯ проповідувалося Слово Боже та любов до свого народу, до своєї історії і культури, до своїх предків, "що лежать у могилах, що життя своє поклали за волю і віру своєї Матері"; проповідувалась любов до св. Володимира, до славного козацтва, до Мазепи, до Шевченка, Франка, Лесі Українки, Куліша, Котляревського, до Грушевського, Костомарова, Яворницького. Проповідувалось з любов'ю, по батьківському.

За час свого митрополичого служіння він найбільше часу присвятив на відвідини своїх парафій. Не зважаючи на те, що половину того часу він був під заборону виїзду з Києва, він відвідав не менше як 500 парафій (а деякі й по кілька разів) та ніс до своїх любих "у сні окрадених... гречкосіїв" Слово Боже та настанову на шлях відзискання своїх скарбів — своєї гідності, своєї церкви, своєї України.

Доля Великого Митрополита, як і доля кожного українського патріота, тоді і тепер, у пазурах антиукраїнських російсько-більшовицьких загарбників відома і однакова. Вони знищили

нашого Митрополита безслідно і не дозволили нам навіть знати, де земля прийняла його тіло. А у заціненому намаганні затерти і пам'ять про нього, вони потім нищили навіть тих, хто поминав його ім'я.

Та немінна є сила нікчемних, щоб знищити Вибранців Божих! Спадщина Митрополита В. Липківського є безсмертна. Пам'ять про великі діла його вічно пускатиме міцні й здорові паростки на українській духовній і національній ниві.

Крім діл своїх, Великий Митрополит лишив нам і писану спадщину. Мабуть найвидатнішою з неї є твори його ества — його ПРОПОВІДІ. Перечитуючи їх, не можна лишитися не враженим величністю душі, серця і розуму цієї Великої Людини, цього Великого Українця. Читаючи їх, легко уявляється ніби ти слухаєш його безпосередньо і відчуваєш як з кожної проповіді лине любов о. Василя до своїх парафіян, до свого українського люду, до своєї України, сучасної і минулої. Лине воне не завуальована у книжну мову, а пряма, безпосередня і тепло-батьківська:

...“Браття! Збулося і пророцьке слово Т. Шевченка, в огні збуджено нашу матір Україну, але окрадено її; вона вже повинна прокинутись, розплющити очі і преобразитися, змити з себе суму племю невідомости — наслідок тяжкого минулого, прояснити своє лице, вибілити свою одіж, з байраків неволі вийти на гору визволення”...

...“Любі Брати і Сестри! Коли ви бачите, що відроджується наша Українська Церква, лунає у храмах і школах наша рідна мова, починається наша рідна освіта, то знайте, що це відроджується душа нашого народу, та душа народня, якої нічим не можна замінити”...

...“Будемо ж єднатися щільно коло свого храму. Нехай стане він осередком нашого релігійного життя. Будемо не тільки тілом, а й душею і серцем перебувати в цьому своєму храмі в єднанні і любові поміж собою; от тоді й ми будемо храмами Божими і дух Божий житиме в нас”...

...“Ні, не померли для нас ті наші попередники, що свої білі кости за краще життя України склали в високих могилах. Їх душі, їх вічно живі, рідні нам душі, єднаються з нами, підбадьорюють в нас силу, підтримують надію, накладають на нас певні завдання й обов'язки до нашої Матері”...

...“А ти, св. княже Володимире, що молився на горі Київській за наш народ під час хрещення його, молися і тепер перед престолом Божим в цей тяжкий час його відродження, щоб зміцнілась душа тепер нашого народу Христовою вірою в своїй рідній церкві, (бо душа ж нашого народу по природі — християнська!) — Амінь!

Читач молодшого покоління може справедливо дивуватися — чому ж у наших школах не вчать про Митр. Липківського, про цього титана духа, про ту блискучу сторінку нашої історії, коли то наш народ вирівняв свою спину, піднявся на весь ріст свій і сміливо взяв свою долю у свої власні руки. У добу деколонізації і усамостійнення найменших народів світу, у добу зросту національної

свідомости, у добу ствердження суспільно-громадських прав індивідуума, поведінка нашого народу, на чолі з Митр. В. Липківським, була б нашої молоді дуже зрозумілою і модерною і вона була б за нього горда.

Та завжди є шляхетним ділом надолужувати втрачене. Поставлення пам'ятника Великому Митрополитові буде значним кроком до цієї мети. Тож, лишилося всій громаді активно приєднатися до цього благородного задуму і своїми пожертвами його успішно завершити.

Пожертви треба виписувати на:

Metropolitan Lypkivsky Fund # 760

та відсилати до:

St. Andrew's Federal Credit Union
279 Main Street
So. Bound Brook, N. J. 08880, USA

ЛІТЕРАТУРА

використана та пропонується для дальшого читання:

1. Митрополит Василь Липківський, “ПРОПОВІДІ на неділі й свята, слово Христове до українського народу”, вид.: Українське Православне Братство ім. Митр. В. Липківського, 1969.

2. Митр. В. Липківський, “Історія Православної Церкви, Розділ 7: Відродження Української Церкви”, вид.: Фундація Івана Грищука, Вінніпег, Канада, 1961.

3. Василь Потієнко, “Відновлення Ієрархії УАПЦ”, ЦЕРКВА І ЖИТТЯ, чч.: 1/106, 2/107, 3/108, 4/109 і 5/110, 1975.

4. о. Петро Маєвський, “Спомин”, ВІСНИК (Церкви Св. Володимира, Лос Анджелес, Каліф.), березень-квітень 1977, ч. 2/2.

5. Протопресвітер Ол. Полів, “Апостол Правди”, ПРАВОСЛАВНИЙ УКРАЇНЕЦЬ, квітень-червень 1977, ч. 146.

6. Прот. Демид Бурко, “Митрополит Василь Липківський”, ПРАВОСЛАВНИЙ УКРАЇНЕЦЬ, липень-вересень, 1978, ч. 151.

7. “ЮВІЛЕЙНА КНИГА: 50-річчя відродження УАПЦ, 1921-1971”, видання УАПЦ в США, Бавнд Брук, Н. Дж., 1971.

О Д У М І В Ц І !

ГІДНО ВІДЗНАЧИМО

В НАСТУПНОМУ РОЦІ

30-ЛІТТЯ ОДУМ-у!

Сергій ГОЛУБЕНКО

УЛЮБЛЕНЕЦЬ ЕВРОПИ

3 нагоди 110-ліття смерти композитора Россіні

Видатний італійський композитор Россіні своєю творчістю сприяв пишному розквіту національного оперового мистецтва Італії і підніс на недосяжну височину традиційні для його країни жанри комічної та серйозної опери. Правдивість життєвих образів, влучність у змалюванні персонажів, динамічність дії, мелодійне багатство й блискуча дотепність забезпечили його комічним операм величезну популярність та ентузіастичне сприйняття. Не меншої слави здобув він і як автор серйозних опер (опера — серія).

В добу визвольного руху в Італії і боротьби за її національне об'єднання повна патосу та патріотизму музика серйозних оперових творів Россіні захоплювала слухачів своїми пориваючими мелодіями, в ній звучали ідеї, за які змагався італійський нарід. Більшість оперових творів композитора за короткий час обійшла найголовніші театри Європи й принесла йому загальну славу й пошану цілої Європи. Опери Россіні захоплено слухав Тарас Шевченко. Вони завжди були люблені в Україні; не втрачають свого чару та впливової сили й тепер.

Син міського сурмача Джузеппе і другорядної оперової співачки Анни, Джоаккіно Антоніо Россіні народився 29 лютого 1792 року в маленькому італійському містечку Пезаро. З раннього дитинства перебуваючи в музичному оточенні, він полюбив музику і, маючи дуже гарний голос, від восьмого року життя співав у церковних хорах Пезаро і Луго та брав участь у виставах. З дванадцяти років життя почав систематично вивчати музику, під керівництвом А. Тезеї студіював гармонію і контрапункт, а в чотирнадцять років сам почав працювати в одному з маленьких мандрівних оперових театрів, виконуючи обов'язки то співака, то акомпаніатора, то капельмайстра і тоді ж одержав почесне звання члена Філармонічної Академії в Больонії.

Музичну освіту закінчив Россіні в музичному ліцеї Больонії у відомого церковного композитора падре Станислава Маттеї і вступив на шлях музичної творчості, пишучи інструментальні п'єси, кантати і месси. Свій перший твір — кантата "Плач співчуття на смерть Орфея" він написав у шістнадцять років.

Оперу почав писати він від 1810 року, мандруючи по Італії і створюючи їх по кілька кожного року на замовлення місцевих театрів. У 1810-1812 роках композитор творив здебільшого веселі одноактові комічні опери. Перша опера "Деметріо й Полібіо" написана в 1810 році і поставлена 1812 року. За нею слідувала опера "Вексель на одруження" (1810), в якій виведено дуель флегматичного канадійця з палким італійцем на ґрунті кохання.

З низки наступних опер ("Дивний випадок", "Сеньйор Брускіно", "Шовкова драбина") особ-

ливе враження зробила опера "Пробний камінь", де за ходом дії виникає дискусія поета, що вірить лише в силу творчого надхнення, з продажним журналістом, який вважає, що славу поета можуть зробити тільки улесливі відгуки газет.

Написані на прості, легкі для сприймання теми, сповнені веселими несподіванками ці твори відзначались живим гумором і яскравою мелодійною музикою, а критика тогочасної дійсності відповідала настроям італійського громадянства, наставленого проти французького панування в Північній Італії. Опери Россіні мали великий успіх у Мілані, Больонії і Венеції, цих передових центрах італійської музичної культури.

Поруч з комічними операми Россіні створює в ті роки і ряд серйозних опер на традиційні сюжети: "Сигизмунд", "Кир у Вавілонії" (1812), "Авреліян у Пальмірі" (1813). Їх характеризували яскравий вияв живих почуттів героїв, барвіста інтонація, дух героїки. Тоді написана і кантата "Еглей та Ірена".

Поява в 1813 році у Венеції героїчної опери "Танкред", створеної на матеріалі одноіменної трагедії Вольтера і комічної опери "Італійка в Алжирі" принесли композиторові велику славу. Слухачі вперше почули в цих операх патос патріотичних ідей сучасності.

У "Танкреді" виразно зазвучали мотиви скорботи з приводу пригнічення батьківщини і заклики наслідувати героїчним прикладам минулого. Звернення Танкреда до рідного краю хвилювали сучасників. Його арію співали на вулицях північно-італійських міст. У варіанті цієї опери для Феррари Россіні змінив закінчення: Танкред не вмирав на вигнанні, а повертався на рідну землю і перемагав своїх ворогів. Музика опери була пройнята палкою пристрастю, героїчним піднесенням.

"До "Танкреда" музика в Італії зображувала тільки кохання, — після "Танкреда" вона стала войовничою" — відзначив видатний французький письменник Стендаль.

"Італійка в Америці" вся пройнята народними італійськими мотивами, крім загальної комедійності, розкриває теж інші серйозні мотиви. Сум за батьківщиною героїв, що перебувають в полоні в алжирського бей, їх палкі мрії про визволення надавали творці патріотичного звучання. Образ енергійної Ізабелі, яка допомагає врятуватись з полону своєму нареченому Ліндорові та іншим італійцям, нагадував публіці про сучасне їй поневолення Італії.

Опері "Турок в Італії", в якій змальовано мораль вищого суспільства, властиві влучні характеристики й мелодійна музика. В іншій серйозній опері "Єлизавета Англійська" (1815) композитор подав образ пристрасної і мстивої королеви Англії.

Під враженням поразки імперії Наполеона і кінця французького панування в Північній Італії Россіні створив "Гимн незалежності" в надії на національне об'єднання Італії (1815). Дальші події: нездійснення надій на вільне державне існування, австрійська окупація більшої частини Італії, змушують композитора залишити Північну Італію, де для нього вже не було сприятливих обставин для творчості. Він переїздить у Неаполь і на запрошення імпресаріо Барбайї займає місце композитора в оперовому театрі "Сан Карло".

Сім років перебування в Неаполі були найпродуктивнішими Россіні. Вік створює впродовж 20 днів у 1816 році свою найкращу комічну оперу "Севільський цирульник", яка була вершиною в розвитку комічної опери 19 століття. Лібретто уклав Стербіні за одноіменною комедією Бо-марше.

Головні персонажі опери — закоханий і ревний опікун Бартоло, чарівна вихованка Розіна, спритний і розумний цирульник Фігаро, ніжний закоханий граф Альмавіва, "лицар поговору", вчитель музики Дон-Базіліо окреслені з легким гумором оригінально й дотепно. Головний герой Фігаро показаний у різних ситуаціях у взаємодії з іншими персонажами. Характеристики героїв розкривались в їхніх аріях, а характеристики ситуацій — в ансамблях. Дія розгорталась з винятковою швидкістю. Музика носила глибоко народний характер. Побутові пісеньки, концерти, танцювальні мелодії були майстерно використані в опері, яка захоплювала багатством мелодій, віртуозним блиском вокальних партій, невичерпною дотепністю та оптимізмом.

Проте як не дивно, на прем'єрі 20 лютого 1816 року в театрі "Аргентіна" в Римі опера "Севільський Цирульник" успіху не мала, не дивлячись на добірний склад виконавців: Розіну співала молода примадонна Джіорджі Рігетті, графа — один з найвизначніших співаків Італії Гарсія, Фігаро — Цамбані, який дав чудовий вокальний і сценічний образ цирульника. Оркестрою диригував сам Россіні. Невдачу пояснити можна лише тим, що в театрі переважала типова публіка прем'єр — вибагливі мельопани консервативних поглядів. Натомість друга постановка цієї опери, на яку композитор взагалі не з'явився, викликала великий ентузіазм у прогресивної демократичної публіки, що заповнила театр замість педантів і тенденційних критиків.

У створенні рівночасно з "Севільським цирульником" у 1816 р. трьохактової опери "Отелло" за Шекспіром Россіні сміливо став на шлях новаторства. Він створив нову за своєю виразністю сцену тяжких переживань Дездемони, останніх виявів кохання і ревності Отелло. Пісня гондолеєра за сценою, побудована на народній мелодії, наклала романтичний відбиток на всю сцену, а після молитви Дездемони драматичні речитативи Отелло внесли у світ прихованих жіночих почуттів глибокі пристрасті та відчуття неминучості конфлікту.

У наступному 1817 році Россіні створив поетичну оперу "Золушка", повну ліризму і легкої романтичності, та побутову оперу "Сорока злодійка" за мелодрамою Добиньї та Кеньє, подаючи

історію бідної служниці Нінети, несправедливо обвинуваченої в крадіжці панського срібла і засудженої на смерть за вироком судді, якому вона відмовила у взаємності. Образи Нінети, її батька — старого ветерана Фернанда і селянського хлопця Піпо, вірного їй у хвилини нещастя — закликали до справедливості і гуманності почуттів. На прем'єрі в Міляні опера мала великий успіх.

Знайомство з оперовою співачкою Ізабелю Кольбран мало вплив на дальшу творчість Россіні. Він зважив на драматичний талант артистки і залишив писати комічні опери та перейшов виключно на серйозні.

Композитор створює серйозні опери "Арміда" (1817), "Аделаїда Бургундська" (1818), "Торвальдо і Дорліска", висвітлюючи в них героїв, які прагнуть визволитись від жаху ув'язнення, з підкресленням романтичних рис.

Героїчна опера "Мойсей" (1818) присвячена темі патріотичної боротьби. В опері показано невольо ізраїльського народу, що поневірявся в чужоземному полоні, аж поки пророк і народний герой Мойсей визволив ізраїльтян і повів до Заповітного краю.

Фінал опери — перехід ізраїльського народу через Червоне море своєю мальовничістю та драматизмом робив велике враження. Поза тим лібретто було переважане другорядними епізодами, багатьма любовними сценами, де партію молодого героя виконувала жінка. Але в цілому ідея визволення народу, що нею пройнятий цей твір, дійшла до слухачів.

Після першої виставки опери в 1818 році Россіні помітив у ній брак великої кульмінаційної сцени з народними масами. У новій, другій редакції він запровадив молитву з хором, яка була виразом загального пориву і залишала глибоке враження в читачів. Французький письменник Бальзак говорив, що коли він слухав цю молитву, йому здавалось, немов він став учасником визволення народу.

Чергова опера "Жінка з озера" (1819) на сюжет Вальтер-Скотта, романами якого захоплювались тоді в Європі, мала нові героїчно-романтичні епізоди, що свідчили про невичерпну творчу майстерність Россіні. Вислідом намагань дра-

**ЦК ОДУМ-у, Головні Ради Кошів СВ
ОДУМ-у США і Канади та Товариство
Одумівських Приятелів США і Канади**

висловлюють глибоке співчуття

Д-рові ЮРІЄВІ КРИВОЛАПОВІ

і Його Родині

з приводу смерти Його Матері

бл. п. МАРІЇ КРИВОЛАП

Нехай буде їй Вічна Пам'ять між нами.

матизувати жанр серйозної опери був оперовий твір "Ерміона" (1819).

В опері "Магомет II" (1820) композитор зобразив боротьбу грецького народу проти завойовників — турків у 15 столітті. Потрясаючі сцени облоги замкнених в оточеному місті греків, подвиг принцеси Паміри та інших грецьких жінок, які добровільно лишаються в охопленому полум'ям храмі, щоб живими не потрапити до рук турків, героїчні хори й драматична піднесена музика збудували в аудиторії палкі почуття патріотизму, мужності, незламності.

У 1822 році Россіні одружується з Ізабелою Кольбран.

Коли в 1822 році австрійське окупаційне військо придушило італійську національну революцію, Россіні залишив батьківщину. З італійською оперовою трупю він здійснив тріумфальне турне по Західній Європі й блискуче виступав у Відні, Парижі та Лондоні, де йому оплескувала вся Європа.

Чергову оперу "Семерраміда" (1823) написав в значно збагаченому музичному стилі при традиційно трактованому сюжеті й формах.

В Лондоні Россіні написав кантату "Жалоба музи на смерть лорда Байрона" (1824), відображаючи загальну скорботу з приводу смерті геніяльного англійського поета-романтика.

З 1824 року Россіні оселяється в Парижі і стає директором паризького італійського театру, а від 1826 року — ректором двірської музики та генеральним інспектором співу. Враховуючи вимоги французької сцени, він переглянув і переробив деякі свої опери і в паризьких редакціях "Магомета II", поставлену в 1826 році під зміненою назвою "Облога Коринту", і "Мойсея" (1827) підвищив роль хору й оркестри, доручив партії молодих героїв тенорам, а не жінкам.

Комічна опера "Граф Орі" (1828) на сюжет старовинної французької сатиричної пісеньки відзначалась вишуканою, мелодійною музикою, блискучою віртуозністю і веселістю змісту. Паризька публіка на протязі багатьох сезонів захоплена сприймала цей твір.

В 1829 році Россіні написав свій останній оперовий твір — героїчно-романтичну оперу "Вільгельм Телль". Рік перед тим (1828) у Парижі з великим успіхом була виставлена опера "Фенелла" Обера¹⁾ про визвольну боротьбу неаполітанців проти еспанського панування у 18 столітті, відновлено оперу "Вільгельм Телль" Гретрі й виставлено одноіменну п'єсу Піксерекюра. Успіх цих вистав свідчив про велике зацікавлення публіки темою національно-визвольних змагань поневолених народів.

Під враженням побачених вистав Россіні пише свій твір, у якому тема патріотизму звучить з особливою силою. Створюючи образ героїчної боротьби волелюбного швайцарського народу за свободу в 1308 році, композитор виводить поруч з дійовими особами опери — як окремий персо-

наж — нарід, показаний всебічно в мирному житті та праці і в боротьбі, у битвах за незалежність рідного краю.

"Чаруюча" за висловом Тараса Шевченка, програмова увертюра до опери відтворює послідовний хід подій вистави — скорботні думки Вільгельма Телля про долю рідного краю, драматизм боротьби, поетичні образи природи і врешті тріумфуючий марш переможця — визволеного народу.

Вільгельм Телль скромний, стриманий, патріотично наставлений, вже при першому виході на сцену під час народнього свята повний глибоких і сумних думок про поневолення батьківщини. Він твердий і непохитний, коли хоче змусити молодого селянина Арнольда, який під впливом кохання до австрійської принцеси залишив табір повстанців, згадати свій обов'язок патріота. Одноразом Вільгельм Телль виявив багато душевного почуття та батьківської любови в трагічний момент, коли за примусом Геслера приневолений був стріляти в яблуко, покладене на голову його сина.

Молодий Арнольд і австрійська принцеса Матильда, вихованка австрійського намісника Швайцарії Геслера окреслені всебічно. Арнольд мріє про вояцьку славу, яка допоможе йому здобути руку коханої принцеси. Заради Матильди він на короткий час опиняється поза лавами борців за волю рідного краю. Але довідавшись, що австрійці забили його батька, Арнольд повертається до табору повсталого народу, куди з любови до Арнольда приходить і Матильда.

Нарід, що змагається за волю, охарактеризований темами і мелодіями швайцарської народньої музики та має впродовж цілої дії опери свою лінію розвитку: від образів патріархального побуту, через образи зростання обурення проти австрійської сваволі, до сцени повстання і яскравого фіналу — перемоги.

Помітну роль в опері відіграє і природа, яка живо реагує на всі події на сцені. Світла усмішка яскравого літнього дня супроводжує народнє свято, грізна й суворя природа гір уособлює гнів та ненависть зібраних серед скель повстанців до гнобителів — австрійців. Страшна буря на озері немов віддзеркалює народнє обурення проти австрійців, які везуть на коні у в'язницю Вільгельма Телля. Коли у фіналі нарід славить перемогу й повернену свободу — ясным соняшним сяйвом опромінюється визволений край.

Постанова "Вільгельма Телля з серпня 1829-го року в Парижі мала великий успіх. Після гастролів англійського драматичного театру, що ставив Шекспіра, перші романтичні драми Гюго та Дюма, і величезного успіху "Фенелли" театр був у центрі уваги паризької публіки і вона захоплена вітала новий твір Россіні. В цій опері на весь голос прозвучала тема про право поневоленого бездержавного народу на свободу й незалежність. У той час, у добу європейських революцій і визвольних рухів пригнічених народів, тема, розкрита в опері Россіні, хвилювала передове громадянство і тому цей твір був зустрінутий захоплено.

¹⁾ Про Обера див. нашу статтю в "Молодій Україні" ч. 101, за лютий 1963 року.

Незабаром "Вільгельм Телль" запанував на європейських оперових сценах. Однак його волелюбне звучання непокоїло реакційні цензурні комітети абсолютних монархій Європи — Австрії, Німеччини, Росії. За вимогою австрійської цензури ця опера під час постанов у Мілані одержала назву "Вільгельм Валлас" за ім'ям шотландського народного провідника, і місце дії перенесено до Шотландії, а з лібретто викреслено слова: "батьківщина", "свобода", "гнобителі", "раби". В Римі "Вільгельм Телль" ішов під назвою "Родольфо ді Стерлінго" і з тексту усунено всі релігійні терміни. У Берліні оперу перетворено на "Андрія Гофера" — героя тирольського спротиву проти французького наступу, а в Росії, — на "Карла Сміливого". Метою всіх переробок було перенести дію опери в іншу добу та місце й затемнити її патріотичну ідею, збіднити справжні образи героїв.

Липневі події 1830 року позбавляють Росію всіх його паризьких посад. Він відходить від активної творчої діяльності, мешкає то у Франції, то в Італії і лише доривочно працює як композитор.

Росії створив цикл романсів "Музичні вечори" (1835), духовні твори: ораторію "Стояла Богоматір Страждаюча" (1841), гимн для Бенедиктинів "Отче" (1847) та "Урочисту мессу" (1863). Від 1855 року композитор стало оселитися в Парижі. Довгі роки він опрацьовував збірку "Гріхи моєї старости" (1857-1868). У 1867 році для Всесвітньої виставки в Парижі створив кантату "Пісня Титана".

Помер композитор 13 листопада 1868 року в Пассі біля Парижу, а був похований у Фльоренції, в пантеоні церкви Святого Хреста, поблизу могили Мікель Анджеля та Галілея. Згідно його заповіту, на залишені гроші було побудовано консерваторію в Пезаро.

Опери Росії запанували в репертуарі європейських театрів. У Петербурзі слухав їх Тарас Шевченко. Особливе враження справляв на Великого Кобзаря волелюбний "Вільгельм Телль" і, зокрема, його чудова увертюра. У своєму "Щоденнику" 13 жовтня 1857 року поет описував своє враження від вистави у Нижньому Нозгороді: "Увертюру до "Вільгельма Телля" виведено прегарно, одним словом вистава була блискуча".

5-го лютого 1858 року Шевченко занотує: "Увечері був у Татарінова. Белов і Татарінов грали на чотири руки увертюру з "Вільгельма Телля" і з "Фрейшютца", а потім дещо духовного змісту з Гайдна". Свою нотатку поет закінчує захопленими словами: "Божественна музика!"

Музика Росії так подобалась Великому Кобзареві, що він був готовий слухати її кожноразно в будь-якому виконанні. Наступного дня, 6-го лютого поет записав: "М. А. Дорокова робила нині репетицію перед кінцевим іспитом із своїми ученицями. В зелених суконках і білих пелеринках сиділи вони поважно, ніби публіка в театрі, і благоговійно слухали, як їх вправні товаришки виконували на фортепіані всілякі рукогонні штуки. Між іншим відіграно на двох інструментах дуже гарно увертюру з "Вільгельма Телля".

У Петербурзі 21 квітня 1858 року Шевченко пише: "Увечері пішов до театру. Спектакль загальний був добрий, а увертюра з "Вільгельма Телля" чаруюча".

На українських землях музичні твори Росії виконували, починаючи від кінця минулого століття і мали зазвичай захоплене сприйняття слухачів, а опери ставились у головних містах — Києві, Харкові, Одесі, Львові спочатку приїжджими на гастролі італійськими співочими силами в італійській мові, а пізніше у виконанні місцевих артистів у державній мові країн, що володіли українськими землями — російській, німецькій, польській.

Зі створенням українських державних оперових театрів опери Росії зазвучали на їх сценах в українській мові.

Створений у 1925 році перший Український Державний оперний театр у Харкові одною з перших своїх вистав здійснив новаторську постанову "Севільського цирульника" в режисерському опрацюванні Й. Лапицького і декоративному оформленні О. Хвостова. Ця перша вистава опери Росії в українському перекладі була цікава та динамічна, чому сприяв гарний склад виконавців: Б. Кіксар (Розіна), І. Кученко (граф), В. Любченко (Фігаро), Є. Циньов (Дон Базіліо), Г. Шаповалов (Бартало).

В 1927 році в Харкові поставлено "Вільгельм Телль". Намагаючись якнайповніше розкрити закладений в основу лібретта визвольний рух швейцарського народу, режисер Володимир Манзій висунув на перший план народні маси, чому сприяв спеціальний монтаж Петрицького. Керував оркестрою Арнольд Маргулян. На висоті свого завдання були Володимир Будневич (Вільгельм Телль) і О. Мосін (Арнольд).

Оперу "Севільський Цирульник" відновлено на харківській сцені в 1928 році в частинно новій обсаді виконавців. Розіну співала О. Ільницька, Дон Базіліо — Іван Паторжинський.

Зі створенням Української Опери в Києві в 1926 році, в першому ж сезоні, навесні 1927 року був показаний "Севільський цирульник" під музичним керівництвом О. Орлова. Знову "Севільський цирульник" був виставлений під диригуванням Миколи Радзівовського, в експериментальній постанові Ю. Лішанського і оформленні В. Борисовця та П. Зючевського навесні 1931 року, пізніше в серпні 1934-1935 року, коли диригували по черзі Володимир Йоринш або Василь Смекалін, а поставив М. Варламов під керівництвом Й. Лапицького, в декоративному оформленні Семена Евенбаха.

У роки війни оперозі театри Києва й Харкова, евакуйовані до Іркутська, поруч з іншими виставами спільно поставили там "Севільського цирульника" (диригент В. Тольба, режисер М. Смолич, декоратор О. Хвостов). З поверненням театрів на Україну ця опера йшла в сезоні 1944-1945 року в Києві і в сезоні 1945-1946 року в Харкові.

У травні 1949 року під час гастролів Київської Опери в Сочі, там ішов "Севільський цирульник" в українській мові.

В сезоні 1954-1955 року Київська Опера поновила "Севільського цирульника" в постанові Д.

ЗАЯВА В СПРАВІ НОВИХ АРЕШТІВ В УКРАЇНІ

**До
Комісії для безпеки і співпраці в Європі
при Конгресі США**

**Заступника державного секретаря для справ
людських прав при Державному департаменті
США**

**Пана Едварда Мезвінського при місії США до ООН
Пана Джорджа Міні, президента АФП-КІО
Урядів, які підписали Гельсінкські угоди
Всіх суспільних організацій прав людини
Преси і радіо всіх демократичних країн:**

Дня 6-го серпня 1979 року в Києві заарештовано ще одного члена Української Гельсінкської Групи — Юрія Литвина. А 5-го липня Івано-Франківський КГБ заарештував двох інших членів Групи — Петра і Василя Січків (батька й сина). Від 6-го березня у катівнях Київського КГБ тримають члена Групи — відомого українського письменника Олеса Бердника, який від дня арешту, тобто понад п'ять місяців, провадить голодівку протесту проти безпідставного ув'язнення.

Як відомо, вже раніше засуджено на довгі терміни ув'язнення 7 членів Групи: Миколу Руденка, Олексу Тихого, Мирослава Мариновича, Миколу Матусевича, Левка Лук'яненка, Василя Овсієнка і Петра Вінса. Останній вже відбув свій термін ув'язнення і примушений емігрувати на Захід.

Ця безупинна хвиля арештів і засудів йде на тлі загального потоптання національних, релігійних і людських прав в Україні. Влада, замість того, щоб припинити порушення прав людини, створює умови, в яких сторонній світ не міг би дізнатися про ці порушення. Якраз з цією метою винищується не тільки Гельсінкська Група, але й її кореспондентів. Ось тільки останні приклади. Нещодавно засуджено на 3 роки табору суворого режиму кореспондента Групи інженера Йосипа Зісельса. Під кінець квітня заарештовано філолога Юрія Бадзя.

Але крім арештів застосовують теж вбивства.

Зацькований переслідуваннями КГБ, вкоротив собі життя історик Михайло Мельник. Закатовані на смерть у застінках КГБ відомий український письменник Гелій Снегірьов і видатний композитор Володимир Івасюк. Ще раніше в загадкових обставинах були вбиті художники Алла Горська і Ростислав Палецький.

Ці чисто колоніальні методи розправи з учасниками правозахисного руху, яскраво свідчать про колоніальний характер влади в Україні.

Ще яскравіше показує влада свій колоніальний характер у Криму. Кримських татар, які повернулися на свою батьківщину, викидають з власних хат. Хати руйнують. Людей вивозять на заслання, масово арештують і засуджують. На працю ніде не приймають, створюються умови голодування. Бідні люди, не бачачи виходу, не раз рішаються на самогубство. Так, обороняючи свою родину, спалив себе Муса Мамут. Ще інші 3 татари — батьки родини — поповнили самогубство.

Світ повинен про це знати і рішуче запротестувати проти антилюдських дій комуністичної колоніальної імперії.

Сумління світу не може мовчати!
Вимагаємо:

1. Припинити арешти і позасудові переслідування правозахисників.
2. Загальної політичної амністії.
3. Національної незалежності усіх народів.

На доручення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод

д-р Петро Григоренко,

член Української і Московської груп сприяння виконанню Гельсінкських угод, представник Української групи на Заході, кол. генерал-майор Червоної армії.

14-го серпня 1979

Смолича, яку довершив М. Смолич. Диригував П. Дроздов. Оформив виставу О. Хвостов.

Оперу "Севільський цирульник" виставлено майже в усіх інших оперових театрах України, маючи скрізь тепле сприйняття слухачів.

Росії мав благодійний вплив і на українських композиторів. Створюючи свою монументальну оперу "Богдан Хмельницький" про героїчну боротьбу українського народу за своє визволення, Богдан Данькевич, за прикладом "Вільгельма Телля" Росії, одним з головних персонажів опери, поруч солістів, ввів український нарід,

який показано багатогранно: він не тільки страждає під чужинецьким гнітом, але й протидіє гнобителям, активно бореться за своє право на вільне життя і перемагає, повертаючи собі свободу. Як у Росії швайцарський нарід, так у Данькевича український нарід — це колективний персонаж, розкритий у масових сценах через хори і в думах та козацьких піснях, що стверджує свою волю до незалежності і відважно бореться за досягнення цієї мети.

Геніальний італійський композитор своєю творчістю допоміг зростанню також і українських композиторів та співаків.

Надія Світлична

СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ В УКРАЇНІ

На запрошення Об'єднаних Жіночих Організацій в Чикаго, Надія Світлична відвідала Чикагську метрополію 7 і 8-го вересня 1979 р. У п'ятницю 7-го вересня пані Надія дала доповідь на відкритті Виставки Оригіналів Самвидаву в Українському Інституті Модерного Мистецтва. В суботу відбулася зустріч громадянства з Надією Олексійовною, де вона говорила (без записок) на вищезгадану тему. (Перепис з магнітофонної стрічки подається повністю).

Дякую за добру атмосферу та приязний настрій на сьогоднішньому вечорі. До цього напевно також спричинилася велика кількість соняшників, яких є так багато (у вазонах по столах та розмальованих на стінах), і які наближають Україну. Для мене вони ще й асоціюються із спогадами про Клуб Творчої Молоді, який мав емблему — стилізований соняшник. Малювала це покійна Алла Горська.

Це покищо ліричний вступ. Щодо теми про українську жінку, її осяги й сучасне становище, я не знаю, чи я скажу вам багато чогось нового, бо всі ми, українці, цікавимося життям в Україні, а спеціально життям жінок. І все ж таки я постараюся трохи сказати, бо бачила ті проблеми ще з іншого погляду.

У світі тепер багато говориться про жіночі рухи, про боротьбу жінок за рівні права з чоловіками. Мене часто питають після приїзду за кордон, про жіночі рухи в Радянському Союзі, на Україні зокрема. Я про жіночі рухи там — не знаю. Рівноправність тих жінок, рівні права з чоловіками, узаконені у найвищих законах Радянського Союзу. Жінки мають права так само, як чоловіки, на працю, на відпочинок, на освіту, мають право бути обраними в різні органи влади, мають право вибирати нарівні з чоловіками. Ця різниця має багато позитивних моментів; скажімо, за однакової праці жінки дістають таку ж платню з чоловіками. Тут не в усіх країнах так.

Але та рівність повертається і протилежним боком. І згадуючи різні вияви тої рівності, з яким я була ознайомена протягом всього свого життя на Україні, я не знаю, чи й варто так виборювати собі рівні права з чоловіками, які дуже часто знищують жінці оте жіноче "начало", яке завжди давало надхнення мистцям, без якого жінка не є жінка, яке часто спотворює жінку на робочу худобу. Справді, жінки на Україні мають таке саме право на працю, і працюють, і не можуть не працювати, бо то не лише право, а то й обов'язок працювати. Крім того, на плечах жінок лишилися всі інші клопоти, які були на місці до цього урівнення в правах. А традиція у ставленні до жінки, як безплатного додатка до чоловіка, лишилася. І багато чоловіків у себе так і ділять роботу на чоловічу і жіночу. Тут, в Америці, де

жінки мусять ще боротися і виборювати собі рівні права з чоловіками, я спостерігаю дуже часто, як жінка відпочиває в той час, коли чоловік варить їсти. Там дуже небагато таких чоловіків знайдеться, які виконують цю роботу і не соромляться перед своїми товаришами. То вважається ганебне то — жіноча робота. Але, якщо при роботі на Хрещатику ви побачите жінку з кайлом — вона довбає асфальт — то не є ганьбою. То не є чоловіча робота, бо в жінки рівняють права з чоловіками. Якщо в колгоспі переважно жінки працюють на важких роботах, від доярок, трактористів, до вантажників, а чоловіки часто влаштовуються обіходцями чи головами колгоспів чи їх заступниками чи так далі, це вважається нормальним. Жінка все одно ж має право бути і головою колгоспу, має право бути і бригадиром, тільки на практиці воно часто виглядає не так.

У навчанні жінки порівнені у правах з чоловіками. Вчать жінки і чоловіки однаково. Не роблять різниці при вступі до інституту, але не до кожного. Скажімо до технічних студій є дуже великі обмеження для жінок, так би мовити, правилами офіційними. То, що Терешкова літала в космос, я не знаю, чи є дуже великий науковий прогрес, чи то просто експеримент якийсь, але жінки на кваліфікованих технічних роботах, не, я би сказала, що рідкість, але в кожному разі, значно їх менше там ніж чоловіків.

Натомість, вчителями переважно працюють жінки — чоловіків мало. Лікарями дуже часто працюють жінки, а то робота, яку не можна порівнювати за умовами праці з аналогічним тут, в Америці, скажімо. Там лікар має дільницю свою. Дільниці великі. Мусить кожного дня зробити прийом хворих, які сидять в черзі й чекають, кожен чекає допомоги. В неї, в лікарки, певні години, певна кількість хвилин на кожного хворого. А після прийому, так від 9-ої до 12-ої, скажімо, їй треба робити обхід дільниці, бо кожного дня є багато викликів до тих хворих, які не можуть прийти самі. А крім того, ще в лікарні є лежачі хворі. У кожному разі, лікарі там працюють чорно. Вчителі так само, навантаження в школі, несуть кілограми зошитів додому, які треба на другий день виправити, вчитати і підготуватися до наступного дня. Крім того, не можна ж відставати від життя, бо ж то інтелігенція, а заплата не те, що не перевищує середню заплату робітників, але часто буває багато нижче заплати, яку дістають робітники на заводах. Часто жінки, які дістали вищу освіту, хотіли б піти на некваліфіковану роботу, але то не вільно, бо держава витратила кошти на навчання їх і заборонено законом. Я з тим стикалася, знаю це з власного досвіду, як неможливо, маючи диплом, влаштуватися на недипломовану роботу. Часто буває таке

зачароване коло, з якого тяжко вийти. Певно, що чоловіки також не засягають райських умовин, також багато проблем, але я стараюся триматися сьогодні визначеної теми.

Хочу окремо сказати про становище тих жінок, про яких ми мало говоримо, але які заслуговують на те, щоб про них світ знав не менше, ніж про їхніх чоловіків — це жінки, матері, сестри, ув'язнених, політичних в'язнів. Ми знаємо, що Валентин Мороз — національний герой. Йому шана, йому почесні. Про його дружину — мало знаємо. Я вважаю, що Раїса Мороз витерпіла не менше, ніж Валентин Мороз за тих самих 14 років, що він був ув'язнений. Мій брат у таборі написав вірш про жінку і присвятив його, як він читав, золотенькій Раї — Раїсі Мороз. Починається той вірш такими словами:

“Не бійтесь, браття атеїсти,
За наших славних Ярославень.
Направду, Бог їх нам послав!
Ідуть шляхетні,
Ідуть пречисті,
Ідуть, тактують крем'янисті.
Безпуття килимами слав”.

Якби то килимами не були вислані ті безпуття, але бодай терні було менше на тих безпуттях. Жінки через в'язнів несуть кару з усіх боків. Так само Раїса Руденко, Надія Лук'яненко, Оксана Осадча — будь кого візьміть із жінок політв'язнів, про яких ви дуже добре знаєте — про будь-кого з них можна писати поеми. Вони боронять своїх чоловіків. Те, що ми сьогодні тут знаємо про Лук'яненку, про Мороза, про Руденку — дуже великою мірою заслуги їхніх дружин. Не зробили б тут з Мороза ікони, якби не Раїса.

Чоловіків вважають сильною статтю, але я певна, що то не завжди так буває, буває, що жінки статі відмічається. Ось скажімо — Михайло Осадчий. Він поет, делікатний, не загартований був у 1972-му році, хоч уже пройшов дворічне ув'язнення, але вони його приголомшили і він не міг збагнути що діється. У '72-му році був момент, коли йому вже тяжко було втриматися на тій позиції, на якій він хотів і мусів втриматися. Здавалося, він же не скоїв ніякого злочину. І ось, як Руденко писав: “Так просто все, напиши каяття, і повертаєш право на життя. Якийсь десяток слів, чи може фраз, і все”... не пригадую дослівно, але ...“все втрачене повертається назад”. І перед Михайлом Осадчим теж була така можливість, і дуже реальна. І тоді Оксана, його дружина, яка народила сина в той час, коли відбувався перший суд над її чоловіком, а потім, коли він після першого ув'язнення повернувся, і його заарештували вдруге, вона вже без нього народила другу дитину, і лишилася з двома маленькими дітьми, і сама не загартована, і сама не приготована до такого лихоліття, яке перед нею стало, але вона на побаченні, яке хотіли використати проти Михайла, для того, щоб вже остаточно зламати його волю, влаштували побачення з дружиною, і та тендітна Оксана почала йому говорити: “Михайле, ти тримайся, я буду якось давати собі раду із дітьми, 10 і 15 років чекати-

В найглибшому смутку повідомляємо Українську Громаду в Канаді й поза Канадою, що

о. др. ВАСИЛЬ КУШНІР

основник і довголітній президент-провідник Комітету Українців Канади, Пан-Американської Української Конференції і Світового Конгресу Вільних Українців

відійшов у вічність на 87-му році життя 25 вересня 1979 у Вінніпезі. В катедрі св. Володимира й Ольги, якої о. д-р Кушнір був будівничим і довголітнім парохом, була відправлена Панахида в неділю 30-го вересня 1979 р. о годині 8:00 вечором, а похорон з Архирейською Службою Божою був відслужений в понеділок 1 жовтня 1979 о годині 10-ій ранку.

Президія Централі КУК

му. Ти не турбуйся за нас. Тримайся, щоб ти не шкодував”. І Михайло витримав.

І Оксана дає собі раду далі з тими дітьми. Здається, часто прикро їй, бо то не просто. Знайти кошти, щоб поїхати на побачення раз на рік — дуже тяжко. Знайти час, щоб відпустили з роботи, і щоб ніхто не тикав пальцями, що їде десь в Мордовію до особливо небезпечного державного злочинця і не зрікається його — дуже тяжко. Повезти ще й дітей з собою, і їм пояснити, що у нашій найдемократичнішій, найкращій країні, найріднішого тата чомусь тримають за ґратами. Це все важко, а вона мусить терпіти і мати не тільки кошти, щоб погодувати тих дітей, а мати силу усміхатися до них і співати їм, і виховувати їх, і вчити їх молитися і вчити пристойно поводитись, бо на них також ливляться, до них увага посилена. Якщо тільки якісь пвстощі дитина собі дозволить, і то можуть потрактувати як потенціальний злочин, бо ж — діти злочинців. Те все — дуже тяжко, і тому що багато чоловіків гідно — більшість, майже всі чоловіки гідно витримують в'язничні випробування, дуже велика заслуга їхніх близьких жінок — матерів, жінок, сестер.

Ірина Калинець також була ув'язнена у 1972-му році, терпить термін злочинця. Вона писала вірші. Через пів року ув'язнили її чоловіка — теж поета. Донечка їхня, Дзвінка, залишилася дев'ять років сиротою, без тата й без мами. І ще в цьому році Ірина вже з заслання вперше приїхала на Україну і була з своєю дочкою, якій сповнилося 16. Побула під час відпустки і мусіла їхати далі в заслання, а Дзвінка лишилася дома. Мені розказували, як вона гірко ридала, вже доросла дівчина, бо знову розлучається з батьками.

і поки закінчиться покарання Ігоря й Ірини Калинців, не знати чи їхня Дзвінка не матиме вже своєї сім'ї. І вони далі ще не можуть жити разом, хоч право таке вже мають, але то не все можна вкласти в рамки тих прав. То ще тяжче свідомо брати свою дитину в умови заслання, далеко від батьківщини, від рідної мови, від своєї школи, там і ще кліматичні суворі умови і погане достачання й інші умови необхідні для виховання "особливо небезпечних державних злочинців". І Дзвінка далі без тата і без мами.

Шухевичів діти маленькими лишилися без тата, навряд чи вони його і пам'ятають. Я не раз чула закиди на адресу Шухевичевої дружини, що вона не досить уважна до нього, мало за нього дбає. А я розумію ту жінку, і знаю як їй страшно за майбутнє своїх дітей, бо вона зовсім не підготована до таких випробувань, жінка раптом зіткнулася з такою несправедливістю, з такою горою горя, яку обійти неможливо, і не виключено, що її дітей чекає така сама доля, бо за що карається

її чоловік — тільки за те, що він син свого батька. А її діти носять те саме прізвище. І я розумію її. Не в кожного стає сили бути борцем. Але гідно витримати і не робити паскудства — то, на жаль, також інколи буває героїзмом. Просто порядно поводитися. Інколи порядне поводження зводиться до рангу героїзму. Такі знищені моральні критерії сьогодні (в СРСР).

На закінчення хочу, за традицією знов таки, нагадати Вам відомий вірш Василя Симоненка, вірш друкований навіть в радянських виданнях, з невеликими редакторськими правками, які правда істотно збіднюють зміст. Вірш називається "Дума про щастя".

Надія Світлична закінчила свою промову зіршем. Вірш цей можна прочитати у збірці В. Симоненка "Берег чекань". Після цього були цікаві питання та відповіді.

(Перепис із магнітофонної стрічки — Дори Пошиваник).

Євгенія Чайка

КОХАЙТЕСЯ, ЧОРНОБРИВІ, ТА НЕ З МОСКАЛЯМИ

Наш тато знав багато цікавих історій і залюбки їх нам розказував. Найбільше ми любили слухати про Запорозьку Січ, про життя і військові походи відважних та чесних козаків, про їхніх матерів, сестер та наречених, — сміливих, розважних красунь, які залишались удома на господарстві. Бувало, наслуховавшись розповідей про запорожців, Петрусь, мій брат, годинами гарцював на баскому коні, хвацько вимахуючи "шаблюкою". (За коня йому правив зламаний на горді соняшник, а шаблю — дощечка). А я все уявляла себе мужньою козачкою, яка нічого і нікого не боїться (хіба що мишей, які раптово вискакують з нори).

Одного літнього вечора ми затаївши дух, слухали оповідання про те, як запорожці збиралися визволяти своїх із турецької неволі. Тато, як завжди, яскраво змальовував віддану любов побратимів, послух та подивугідну відвагу козаків.

Брат аж підскакував на стільці від захоплення і тривоги. Я також не могла спокійно всидіти на місці, — дуже хвилювалась чи пощастить сміливцям вирятувати із страшного підземелля невільників-побратимів, за якими так тяжко поївають матері та наречені. Але саме тоді, коли — "кошовий Сірко дав наказ швидко і тихо виходити з байдаків на берег" — хтось загрюкав у двері й закричав: "Відчиняйте! Невідкладна справа!" Коли тато відчинив двері, то ми побачили кремезного чоловіка, з дуже неприємним виразом обличчя. — Приїхала з Москви група

геологів. Приготуйте кімнату для їхнього начальника, — скоро проговорив він, і поспішив до сусідів.

Уранці все місто вирувало! — всіх цікавили приїжджі: які вони? Що мають робити? Де? Як? Найбільше метушилися ми, оті яких, крім різних прозвиськ, напр. "Довгоносик", "Циган", "Дзига" і т. п. — старші називали "бешкетниками", "урвителями", а віднедавна — "золотими діточками".

Тут я мушу зробити відступ і розказати про це докладніше. Перехід від категорії "урвителів" до категорії "золотих діточок" стався на диво просто.

А було це так. Одного вечора наш ватажок, на прозвисько "Орел", заліз зі своїми прибічниками в садок до дядька Панаса, щоб нарвати вишень. Треба сказати, що таких великих і смачних вишень не було в жодного господаря. "Дітлахи" отримали наказ подати умовний знак, у разі небезпеки.

Ця "виправа" закінчилась великою несподіванкою, а саме — дядько Панас, разом із своєю жінкою перейняли хлопців тоді, коли вилізли через зроблену в плоті діру, і під "ескортою" великого пса Кудлая, примушені були йти туди, куди наказав господар.

Коли хлопці витрусили вишні в решето, дядько Панас показавши на плями, які були на сорочках від соку, грізно сказав: "Бачите, якого клопоту матерям наробили? — а скільки гарбу-

зового огудиння порвали, скільки гілочок поламали, потолочили городину. І все це заради декількох жмень вишень. Та за таке злодіство вам треба добре вуха намяти, та до батьків відвести, щоб вони вас "повчили" так, щоб три дні сісти не змогли!"

— Ой, дядечку, простіть, ми більше не будемо... — захлипав хтось із менших.

— А таки не будете! Бо я не хочу, щоб з вас непотріб виросла. Хочу, щоб ви були справжніми козаками. І ось що я надумав. Прощаю вам сьогоднішню крадіжку з тим, що ви прийдете завтра до нас і допоможете зірвати вишні. За вашу працю буду платити вишнями. Згода?

— Згода! Згода! Хлопці від радості, що оминули кари, ледве не звалили з ніг господаря.

На другий день позбігались хлопчики в садок дядька Панаса й так шпарко працювали, що до обіду не залишилося на вишнях ні однієї ягідки.

А потім сталося щось дивовижне — всі, хто мав садок, чи великий город, — запрошували хлопчиків і дівчаток допомогти зібрати врожай. (Пізніше ми довідались, що то дядько Панас намовив людей кликати нас на поміч, щоб, мовляв, підлітки роботятими та чесними виховувалися).

Діти ретельно працювали, звичайно, по своїх силах, а за роботу приносили додому городину та овочі. А бувало й так, що не тільки в садку чи в городі ми допомагали, а траплялося, що й у хатній роботі ставали в пригоді. То комусь із стареньких чи хворих, дівчатка постіль перестелять, то підлогу поміють, чи збігають за ліками, чи курей погодують. А хлопчики дров наріжуть та в хату наносять, чи щось інше на подвір'ї зроблять.

Люди дякували, голубили, обдаровували, і врешті, всі почали "урвителів" називати "золотими діточками". А все завдяки дядькові Панасові!

Та повернемося до подій викликаних приїжджими з Москви. Як уже було згадано, — місто вирувало! Наша братія гасала по вулицях, заглядаючи в кожний двір, просмикувалась через відомі тільки нам дірки в плотах та парканах. Ми видряпувались на дерева, придивлялися, прислухалися. Коротко кажучи, — ми збирали відомості про геологів з такою ретельністю і швидкістю, що нам могли б позаздрити й найспритніші журналісти!

У цей день "золоті діточки" не обідали, — всі поспішали на зустріч з нашим вожаком, на території закиненого тартака. Це було місце, де ніхто не перешкоджав нам гратися. Та нині не до гри було. Всі, на перебіг, вигукували зібрані відомості. Зчинився такий лемент, що аж у вухах лящало! Не можна було нічого розібрати. Порядок навів Орел. Він заклав два пальці в рота і свиснув так, як тільки пірати вміють свистіти!

Коли гамір ущух, Орел повагом підтягнув штани з подертою холошою, виліз на почорнілі від часу дошки, і наказав підходити до нього поодиноці, і рапортувати. З усіх "рапортів" найбільше нас зацікавило те, що сказав кмітливий, всіма шанований дідусь Трохим, а саме: "А вони надовго сюди приїхали, бо з жінками та дітьми". А далі, зовсім нам дітлахам не зрозуміле.

— Може статися лихо, бо серед приїжджих є багато молодих "парней". Шевченко добре показав, які вони ласі та нахабні. Треба зібрати наших юнаків і наказати, щоб добре за ними пантрували. Та й батьки, у яких є дорослі дочки, щоб не ловили гав. А те, повторюю, — буде лихо!" Яке лихо? Про що це? Дівчатка і хлопчики обступили свого ватажка, вимагаючи негайного пояснення слів дідуса Трохима. Але Орел виявився круглим йолопсом, а може тільки прикидався таким, щоб не зв'язуватися з "пацарвою". (Так Орел називав молодших від себе). Ми розгнівались не на жарт! І коли б не один батько, який прийшов за своїм сином, то Орел був би засипаний почорнілою тирсою...

У місті відчувалось напруження та неспокій серед старших. Підлітки перестали гратися. "Війни" не продовжувалися. Ворогуючі сторони ніби перемир'я підписали, бо припинилися "затяжкі бої", "підкопи" та "облоги міст". Натомість, ми єдиною лавою почали облягати старших сестер та братів, намагаючись дізнатися, яке лихо привезли в наше місто приїжджі з Москви? Ми боялися щось прогавити і щиро хотіли чимось допомогти.

Скоро нами було зазначено, що батьки, у яких замешкали самотні москвичі, — повідсилали своїх дорослих доньок, як казали, до родичів. Першим довідався про "евакуацію" дівчат Ломига — права рука Орла. В усі кінці міста негайно були розіслані "сороходи", у вигляді босоногих хлопчаків, з розпорядженням: "Усім, чимдуж, поспішати на тартак!"

Коли позбігались всі "золоті діточки", Орел видряпався на підвищення.

— За кого вони (тобто старші) нас мають?! Та ж я добре знаю, що в наших сусідів ніде немає ніяких родичів, а мені кажуть, що Левантина поїхала відвідати стареньку тітку та її чоловіка. Та в Левантини немає і пів тітки, а не то, що старенької, та ще й з чоловіком!"

— Та й у наших немає!

Слухайте радіопрограму ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

**Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.**

— І у наших сусідів родичів немає!

"Майдан" хвилювався! Наступали один-одному на ноги, ліктями промощували дорогу до Орла, щоб доповнити "рапорти". У декого, від надмірного хвилювання, аж бульки під носом пови-скакували, але ніхто на це все не звертав жодної уваги і ніяких викликів на "герць" не було. Було тільки одне нестерпне бажання — знати правду.

І тут Орел показав себе! Він вигукнув: "Я де-що рознюхав! Виглядає так, що приїжджі поведуться дуже загоносто і до наших дівчат підси-паються! Мені сказано слідкувати і разом з вами робити так, щоб москвичі не мали змоги навіть словом зачепити когось із дівчат. Оголошую зу-стріч для виготовлення рогаток. Дівчатка будуть зносити звідусіль камінці для рогаток. Бій з во-рогом розпочався! Стріляти можуть усі, тільки вважайте, щоб в обличчя не поцілити. А тепер розходьтесь!"

Це був наказ справжнього полководця, на ньо-го дивилися із захопленням усі присутні. Орел, відчуваючи урочистість хвилини, гордо випро-стався і намірився обвести "майдан" орлиним поглядом, але не встиг — струхлявілі дошки, на яких стояв, розсипалися на цурпалки і наш герой тільки мелькнув п'ятами і подертою, як завжди, штаниною.

Від того часу, в нашому місті не стало життя молодим москвичам. Підлітки хмарою обступали кожного з них, як тільки хто з'явився на вулиці. Робили їм різні збитки. Ось, наприклад, вихо-дить з будинку причепурений "парень", прохо-дить, не вітаючись повз господарів, ступає на доріжку, яка веде на вулицю і раптом його "ру-баха" робиться мокрою як хлющ, — це дівчинка, виполокавши рушник, виплеснула воду в рів та, мабуть, засильно мискою хитнула, бо вона ви-хлюпнулася аж на доріжку в сусідньому дворі.

Або таке: "парняга", розчепіривши руки, пере-тинає дорогу чорноокій дівчині та враз зойкає і опускає руки, — це хлопчик поцілів у нього камінцем з рогатки.

— Ах, проклятіє хахлята! — верещить "па-рень". За "хяхлят", на нього з усіх сторін сип-ляться камінці. Він кричить, погрожує ший по-скручувати, кидається на всі сторони, але нікого не бачить, тому що в Україні буйна та густа ро-слинність, — в ній легко заховатися.

Одного дня в місцевій газеті з'явилося оголо-шення про те, що бібліотекар просить молодь прийти, в найближчу суботу, і допомогти йому покласти в скриньки книжки, для перевезення їх у нове приміщення.

У призначену суботу в бібліотеці молоді було більше, ніж книжок! Підлітків не впускали, щоб не плуталися під ногами. Тільки мені пощастило прошмигнути в бокові двері й заховатися за пере-городкою, де склалися рідкісні книжки, з яких я, на прохання бібліотекаря, частенько стирала пил. Але нині в мене й в думці не було щось тут робити, — я уважно прислухалася до розмов хлопців і дівчат, які складали в скрині книжки.

Дивно було дивитися на їхні похмурі обличчя. Вони не жартували й не співали, як завжди, коли

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ (ОДУМ) В ЧІКАГО

запрошує всіх,
а зокрема, українську молодь, на

ЗУСТРІЧ НОВОГО 1980 РОКУ

в понеділок 31-го грудня 1979 року

CHATEAU RITZ у NILES

передмісті Чикаго, в одній з найкращих
заль при
9100 Milwaukee Avenue

ГРАТИМЕ НАЙКРАЩА НА АМЕРИКАН-
СЬКОМУ КОНТИНЕНТІ УКРАЇНСЬКА
ОРКЕСТРА "ВЕСЕЛІ ЧАСИ"

Початок: 9-та година вечора

збиралися разом. Аж ось хтось із хлопців запи-тав:

— Ну як, дівчата, добре танцювалося з мо-сквичами? Ми мабуть так і не втнемо.

— Та де там! — подхопив другий.

— Такі вихилися до лиця тільки москвичам, а не нам.

— А нашим кралам видно це до вподоби, бо аж захекались, так старались, щоб "не ударить лицем в грязь".

— Хлопці, вгамуйтеся, будьте лицарями! — гримнув на них бібліотекар.

— Гицлі вони, а не лицарі! — вихопилася На-талка, — "Козир-дівка", як її прозвали. Чого це ви так розпатякались? Ми танцювали з чужими, бо свої штурпаками стояли. То що ж, дівчата му-сіли навколішках вас благати, щоб запросити до танцю, чи як?

— Не запрошували, бо хотіли подивитися, як наші горлички з чужаками поведуться.

— А ми навмисне з ними танцювали, щоб ви вдруге уважними були до нас.

— Дивись на неї — "навмисне!"

Зчинилася веремія! Крик такий, що вікна по-чали дзвеніти. Тоді бібліотекар сильно стукнув кулаком по столикові. Коли настала тиша, він по-чав виразно читати:

"Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люди.
Роблять лихо з вами.

Почувши слово "лихо" — я мало що не виско-чила зі своєї схованки!

Москаль любить жартуючи,
Жартуючи кине;
Піде в свою Московщину,
А дівчина гине...
Якби сама, ще б нічого,
А то й стара мати,
Що привела на світ Божий,
Мусить погибати".

— Чули, чорнобриві?

— Чули! — за всіх відповіла Наталка, — тільки нас це не торкається. Нам потрібні москалі так, як собаці п'ята нога!

— Правду сказала! Правду! — вигукували дівчата.

— Нема чого до нас чіплятися!

— Та не всім вони байдужі, — ехидно сказав чубатий хлопець, підходячи до дівчини з довгими косами. — Що скажеш, Галю? Тобі, здається, дуже припав до серця отой, що вибивав камаринського? Я... — ще щось хотів він додати, та не закінчив, бо отримав такого ляпаса від Василя Гасенка, що якби його не підтримали хлопці, то він так би й гепнувся на підлогу.

Василь підбіг до Галини і взяв її за руки, — "Я не дозволю нікому ображати тебе. Це моя наречена, — звернувся він до хлопців, — завтра ідемо до моїх батьків".

Гнат, тримаючись за щоку, підійшов до них, — "Галочко, вдар мене ще й по другій щоці й прости! І ти, Василю, вибач. Прийміть від мене найщиріші побажання..." і знову не закінчив, бо всі присутні, дівчата і хлопці, вихрем налетіли; почали цілувати, пригортати та вигукувати, які тільки знали найкращі побажання молодій парі!

— А ти, Василю, чому таївся від нас — твоїх вірних побратимів, хіба ж так можна? Мало що не створилося бойовище!

— Та про це потім поговоримо, а зараз, друзі, допоможіть нам здихатись москаля — проходу не дає Галочці.

— Допоможемо! Допоможемо! — загули хлопці. Треба порадитись з дядьком Миколою, що робити з цими зайдами. Він уже не раз ставав нам у великій пригоді. Бельми розумний. А тепер до роботи!

Коли почало сутеніти, до мого тата прийшли хлопці, а між ними Василь. Привітавшись, вони розказали, як чіпляються москвичі до дівчат. Я причаїлася в другій кімнаті і все добре чула.

— Дядечку Миколо, порадьте, що нам робити з тими нахабами?

— Що ж я вам пораджу? То вже ви самі справляйтеся з ними, як знаєте. А ось у мене до вас є прохання: у нас під плотом, виросла велика та густа кропива, та така пекуча, що як попечешся, то довго пухирі не сходять. Отож, хлопці, допоможіть мені її знищити. Ходім, покажу вам, де це диво росте. Може й придасться на щось! — хитренько прижмуривши очі, закінчив тато.

Через декілька днів Орел зібрав нас на тартаку і, цим разом, пошепки розказав, як Пилип, — його старший брат, дав йому великий мішок, серп та рукавиці й наказав нарізати кропиву під плотом дядька Миколи.

— А я не тільки кропиву, але й будяки порізав, бо здогадався для чого братові потрібна кропива. І не помилився, — того ж таки, пізнього вечора, Пилип і ще декілька хлопців поробили з тієї кропиви та будяків віників і пішли на "лови", а я за ними. Підстерігши москвина, вони зненацька накидалися на нього й, запхавши шматку в рота та роздягнувши "парня" догола, — "парили" його кропив'яно-будяковими віниками. А на закінчення, змінивши голосом, Василь промовляв: "Оце тобі за те, що зазіхав на наших дівчат. А коли будеш скаржитися, то так випаримо, що рачки додому будеш лізти!"

— А я п'яти "парив", — гордо додав Орел. Відтоді "парні" перестали ходити на танці й зачіпати місцевих дівчат. А через деякий час група геологів виїхала з нашого міста в другий район. Услід за ними наші хлопці переслали "інструкцію" тамтешній молоді, як треба "пригощати" "парней".

І від того часу, коли до нашого міста приїжджали росіяни, або хтось із дівчат кудись виїжджав, то завжди осторогою звучали рядки із поеми "Катерина" Тараса Шевченка:

"Кохайтесь, чорнобриві,
Та не з москалями..."

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Учасники Першого Одумівського Спортового Табору.

Перший ряд зліва: Наталка Лиса, Дарлін Сирник, Оріся Завертайло, Надія Свистун, Сюзана Перець, Ліза Овчаренко, Маруся Бідна, Катя Якута, Лена Гончаренко і Наталка Лебединська.

Другий ряд: Михайло Лебединський, Валя Ситник, Наталка Коновал, Галя Тимошенко, Оксана Бідна, Неля Яскевич, Миша Симаговський, Андрій Король і Дмитро Ноженко.

Третій ряд: Іван Близнюк, Тарас Ганза, Анатолій Луценко, Богдан Лисий, Юрій Швець, Володимир Співак, Тарас і Віктор Ліщина, Анатолій Лисик, Юрій Павлюк, Марко Розгін, Сюзанна Якута, Віра Харченко, Оленка Багнівська і Віктор Педенко (комендант).

НАБУДЬТЕ ПОЗИТИВНИЙ ПІДХІД БУДУЧИ БАТЬКАМИ!

Маємо серію брошур "Діти є людьми", які можуть допомогти вам у щоденних проблемах виховання дітей.

ЧИ Я ЩЕ КОЛИ БУДУ СПАТИ? ☐

Брошура присвячена навикам дитячого сну. Як поступати з пробудженням дитини вночі, з кошмарними снами і т. п. Пам'ятайте, що найкраще починати від рутини в класі до сну скоро в дитячому житті. Добре починати з цієї брошури.

ІГРИ І НАВЧАННЯ ☐

(щодо тих, які починають ходити, і немовлят) ☐

Немовлята і діти, що починають ходити, люблять все досліджувати. Грати і вивчати ігри є ключовою частиною до здорового, позитивного взаємовідношення дитини до батьків: діяти, рухати, коштувати й драматичні ігри. Також "дитячі пісні", "забави пальцями рук і ніг", "оповідання казок" і "рисування". Ігри і навчання забав допомагають дитині в загальному розвитку.

АГРЕСІЯ Є ПРИРОДНОЮ ☐

Діти відчувають такі самі відчуття поганого настрою і гніву, як і ви. Іноді важко опанувати ту ворожість, що її відчуває ваша дитина. З невеликою самоконтролем, любов'ю і порадами в цій брошурі, ви можете звести агресивні тенденції вашої дитини в позитивні форми самовияву.

ЗАЗДРИСТЬ ☐

Практично є неможливим втримати старшу дитину від заздрости, коли новонароджена дитина появилася вдома. Допоможіть вашій дитині перебороти ці почуття, пояснити їй це, перед тим, заки воно сталося. "Що робити, коли появиться дитина?", "Спеціальна поведінка", "Частинне піклування" — це тільки декілька розумних сугестій, що їх пропонує ця брошура. Підготуйте вашу дитину перед тим, заки прийде друге немовля.

ВЖИВАННЯ ТУАЛЕТУ ☐

Запам'ятайте деякі речі про те, що треба робити, а чого не треба, коли прийшов час подати горщик. Вживання туалету не повинно бути незгідним, затрудним або неприємним. У цій брошурі є певні вказівки, як відбувати вашу впевненість у розв'язанні цієї скомплікованої проблеми. Зменшіть дитині її проблеми і підвищіть свою впевненість.

СВОБОДА РОСТИ ☐

Психологи вірять, що діти повинні пробувати вивчати нову майстерність природно. Діти хочуть робити речі для себе самих, але можуть бути знеохочені, коли вони нащо під наглядом. Ми всі хочемо, щоб наші діти вирости як відповідальні, незалежні дорослі. Ця помітна брошура може послужити прекрасною вказівкою на весь час зростання дитини.

ДИСЦИПЛІНА ☐

Питання дисципліни бентежить багатьох. Дехто думає, що зле бути сердитим на дитину. Однак дисципліна потрібна для здорового взаємовідношення батьків з дітьми. В найкращому випадку, дисципліна допомагає дитині зберегти віру в себе і, що важливіше, бути самодисциплінованою. Хоча немає запевнених відповідей, ця брошура пропонує деякі розсудливі сугестії, якщо ваша дитина є нерозсудлива.

ДІТИ Є ЛЮДЬМИ ☐

Важливість похвали та заохочення в дисципліні і дарунок любови обговорені тут. Теорія "Дитина як особа" розглядається з окремою увагою до раннього розвитку позитивних відношень батьків з дітьми.

Відітніть це оголошення на зазначеній лінії, закресліть квадратик коло тих брошур, яких ви бажаєте. Виповніть адресу і пішлить до:

KIDS,
QUEEN'S PARK
TORONTO, ONTARIO
M7A 1E9

NAME _____

ADDRESS _____

Ontario

Keith Norton,
Minister of Community
and Social Services
William Davis, Premier

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

СЛОВО ДО УЧАСНИКІВ ТА КОМАНДИ 13-ГО ТАВОРУ ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У ІМ. С. В. ПЕТЛЮРИ ПІД ЧАС ЗАКІНЧЕННЯ ТАВОРУ

Дорогі Подружки і Друзі!

Ми закінчили два тижні нашого таборування, нашого життя разом на лоні природи! Який короткий час! Але який важливий це час у Вашому житті! Ви приїхали на табір як юні одумівці, а залишаєте як виховники або виховники-кандидати Юного ОДУМ-у. Ви приїхали як одиниці з далеких частин Америки і Канади, а залишаєте як близькі друзі, як частина найважливішого сектора ОДУМ-у, як частина складу виховників Юного ОДУМ-у. Ви приїхали на табір, який був присвячений Симону В. Петлюрі і залишаєте насичені думками й ідеями Великого Сина землі української, який жив і боровся за незалежність України. Він загинув, бо був страшним ворогом. Але ворог перерахувався: бо ідеї Симона Петлюри стали ще небезпечнішими для ворога — вони запалили народ до боротьби. Ці ідеї, які передаються з покоління в покоління, Ви тут пізнали, і Ви нестимете в світ цю безперерйну демократичну течію Петлюрівщини!

Ви приїхали на табір захоплені новинами про звільнення Валентина Мороза. Залишаєте Ви табір відчувши силу слів і думок цього сучасного символу боротьби за незалежність нашої батьківщини. І це за цей такий короткий час!

Але найголовніше, Ви мали змогу глибше пізнати самі себе. В гутірках, спортивних змаганнях, мандрівках, "хрещеннях", домашніх працях, нападах, іспитах, Ви вдосконалювали себе для майбутньої праці для добра нашої організації і для добра нашого народу. Я є переконаний, що Ваші обов'язки Ви виконаєте блискуче.

Велике одумівське спасибі всім членам команди, які своєю працею і відданістю зробили можливим успішне переведення табору.

СЛАВА ВИХОВНИКАМ
ЮНОГО ОДУМ-У!

Віктор Педенко СВП
(Комендант)
14 липня 1979 р.

Команда 13-го Табору Виховників Юного ОДУМ-у

Зліва: Олексій Шевченко — обозний, Наталка Коновал — асистент, Сузанна Якута — старша бунчужна, Андрій Шевченко — 1-ий заступник коменданта, Віктор Педенко — комендант, Оленка Багнівська — 2-ий заступник коменданта, Вітор Швець — старший бунчужний, Наталка Павленко — писар і Тарас Коновал — асистент.

Одумівська оселя "Київ" "Акорд", США
Липень, 1979 р.

Фото Вас. Антика

Частина таборян після гри кидання бальонів наповнених водою.

Оселя "Україна", 26 липня 1979 р.

Гурток "Чарівниці" на виховно-відпочинковім таборі ім. С. Петлюри.
Перший ряд зліва: Ніна Сенік і Наталка Неліпа. Другий ряд: Наталка Бондаренко і Нейдін Крофут. Третій ряд: Лариса Яскевич (виховниця), Сюзана Перець, Маруся Відна і Катя Луценко (заступниця).

Оселя "Україна", 28 липня 1979 р.

МІЙ ПЕРШИЙ РАЗ НА ТАБОРІ

Це є мій перший раз на таборі. Коли я сюди приїхала, мені видалось, що оселя дуже мала. В моїй уяві вона була більшою. Але як я по ній почала ходити це перше враження розвіялося. Оселя стала більшою.

Це є також мій перший раз, що я сплю в шатрі. Перед цим, я спала лише в хаті. Раз вночі була злива і мій спальний мішок промок. (Я спала близько дверей).

Це також було вперше, що я була на українській забаві. Перша забавка, яку ми мали, був бал маскарад. Дівчата з моєї групи одягнулися як карлики, лісові мавки і мати природа. Я була карликом. На другу забаву дівчата запрошували хлопців. Дівчата віком 13-14 років запрошували хлопців віком 10-11 років. Я запросила хлопця, що зветься Володимир. Мені забавка дуже сподобалась.

Це також був перший раз, що я брала участь у нічному нападі. Наш гурток мав напад на хлопців віком 13-14 років. Я по-

вісила туалетний папір кругом шатер, а мої подруги взяли їхні черевики і позав'язували шнурки. Також вкрали їхню одягу та пофарбували їм обличчя. Мені на правду подобається табір.

Софія Білінська

Ньюарк, Делавер

Група хлопців під час тренінгу в копаного м'яча на спортивім таборі.

Оселя "Україна", серпень 1979 р.

КОНІ БУЛИ ДИКІ

На таборі цього року було дуже приємно. Ми робили багато робіт, які були цікаві. Я любила гри, що ми грали на таборі. Мені подобалось як цілий табір мав карнавал. Наша група мала дим страху. Ми також мали забаву і маскарад. Я і Наталка Притула були дерева. Нам забрало дві години зробити наші костюми.

Наш гурток мав напад на хлопців. Ми забрали їхні валізки і заховали. Ватра була теж гарна. Я не думаю, що то було справедливо, що дівчата мусили збирати дрова на ватру. Дощ дуже часто падав, і всі наші речі були мокрі, і брало довго їх висушити. Я дуже хотіла їхати на конях, але коні були дики і нам не дозволили їхати. Їжа була досить добра цього року. Інспекції були дуже пильні. Все мусило бути дуже чисте. Я дуже хочу приїхати знову на другий рік.

Ліса Петруша

Детройт, США

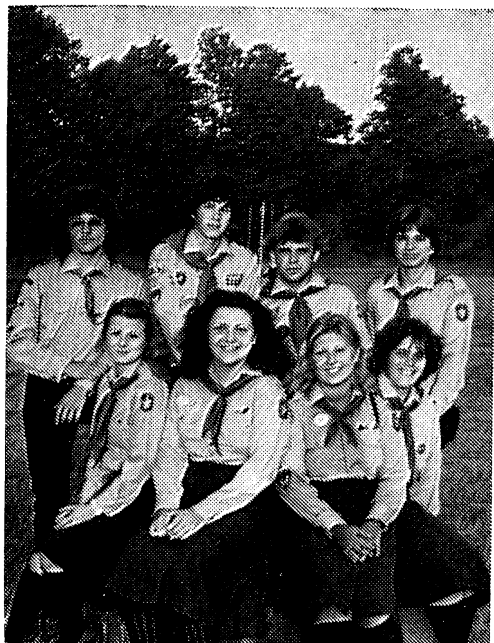
СПОРТОВІ ГРИ

Мені подобається 17-ий табір ОДУМ-у ім. Симона Петлюри. Тут є багато спортивних гор, таких як коланий м'яч, відбиванка, кидання підков, "тетер" м'яч і купання. Ми також маємо теренові гри і їздили на конях.

У серпні біля будинку буде зроблена велика цементова площа. На ній будуть площі для кошківки і тенісу.

Миша Симаговський

Ошава, Онтаріо

Виховники на таборі ім. С. Петлюри.
Сидять зліва: Наталка Чернів, Ліза Луценко, Лариса Яскевич і Наталка Коновал. — Стоять: Марко Розгін, Тарас Ліщина, Анатолій Лисик і Юрій Швець.

Оселя "Україна", 27 липня 1979 р.

Гурток "Чорні Вовки" біля шатра на виховно-відпочинковому таборі ім. Симона Петлюри.

Зліва: Анатолій Лисик (виховник), Анатолій Луценко, Тарас Павлюк, Андрій Король і Михайло Симановський.

Оселя "Україна", 27 липня 1979 р.

ЗУСТРІЧ З ВАЛЕНТИНОМ МОРОЗОМ

9-го червня 1979 р. Валентин Мороз мав зустріч з українською молоддю в "Конвокейшен Гол" Торонтонського університету. Він трохи запізнився, але ми чекали на нього; було варто. Перше, одна дівчина з Пласту і хлопець від СУМ-у вітали Мороза. Пізніше, Віктор Ліщина з ОДУМ-у представив В. Мороза. Після промови Валентина Мороза були питання молоді. Коли питань більше не було, всі організації зібралися надворі і гуртом маршували до міської ратуші "Нейтен Філіпс Сквер". Там ми мали демонстрацію в обороні інших дисидентів як Шухевича та інших. На цій демонстрації було близько 30.000 людей. Між присутніми, які привітали В. Мороза, були представники канадського, провінційного і міського урядів. Цей день був дуже цікавий.

Катя Якута
Торонто, Онтаріо

ПОДОБАЮТЬСЯ НІЧНІ НАПАДИ

Цього року табір був добрий, але я не люблю, що ми мусимо так рано вставати. Також не дуже люблю співати, але люблю плавати і ми кожного дня плаваємо. Не подобається, коли падає дощ, бо мої речі стають мокрі. Дуже люблю нічні напади і ватри, але не люблю носити дрова на ватру. Я люблю, коли ми маємо забави, але я не дуже добре танцюю. Мені подобались ручні роботи, бо вони були цікаві. Цього року я думаю, що канадські дівчата були досить приємні. Команда була добра і я її любила. Думаю, що цього року ми мали добрі і цікаві гри.

Наталка Коваленко
Детройт, США

ЧОМУ Я ПРИЇХАЛА НА ВИХОВНИЙ ТАБІР ОДУМ-У

О! Скільки років я бажала бути виховницею! Всі мої роки на відпочинковому таборі, я думала,

"О! які важні ті виховники!"

Ну, і прийшов час, але я чула всі ті казки про труднощі на таборі і як багато дають завдань. Я подумала, може не варто їхати, але всі мої друзі із Міннеаполіса і Сейнт Пола їдуть. Якби я почекала рік, вони всі були б уже заступниці на відпочинковому таборі, а я була б звичайним таборовиком. Також, як гарно буде побачити друзів із Чикаго і Індіани два рази на рік!

Поїхала. І, так як говорили, є багато завдань і тяжко — я хочу додому! Нащо мені завдання? Я побачу друзів на таборі у Міннесоті через місяць всеодно! А тоді подумала, я тут маю добрий час, дістаю добрі оцінки за завдання, це не так погано. Я знову собі подумала, що так, справді буде гарно бути виховницею! І також пригадала, що є такі цікаві заняття, які можна робити з дітьми, і переконалась, що було справді варто сюди приїхати.

Ліда Грегорет
Ст. Пол, Міннесота

СИМОН ПЕТЛЮРА

Сто років тому народився найбільший український патріот. Від того дня ціла історія України змінилася. 10-го травня 1879 року у козацькій родині на Полтавщині, народився Симон Петлюра.

Він виріс під час бурхливих часів повстання і брав багато участі у революційних партіях і в громадсько-політичному житті.

В скорому часі, Симон Петлюра був арештований за активність у РУП-і (Резолюційній Українській Партії) і мусів нелегально виїхати з Києва. Він оселився у Львові, де зацікавився літературою і галицькими товариствами. Пізніше вибухла Перша світова війна і 22 січня 1918 року Центральна Рада проголосила 4-ий Універсал і самостійну Україну. Симона Петлюру покликано наводити лад у Києві і він став Головним Отаманом Українського війська. Він став членом Директорії, а пізніше очолив її.

Під час його життя Симон Петлюра зробив багато для України і українців. Він Україну любив більше ніж самого себе, і прозів своє життя у боротьбі за її самостійність.

Його патріотизм, під час Визвольних Змагань, дав Україні багато завзяття і він пробудив людей до боротьби.

26-го травня 1926 р. комуністичний агент Шварцбард застрелив Петлюру у Парижі. Ми будемо Симона Петлюру довго пам'ятати не тільки за його відвагу, але за всі його славні дарунки Україні.

Олеся КОНОВАЛ

ЖЕРТВОДАВЦІ НА РАДІОПРОГРАМУ "МОЛОДА УКРАЇНА" В ТОРОНТІ

(Продовження листи)

Варвара Кузьменко	\$50.00
Мистецьке стоварищення "Козуб", м. Торонто	\$35.00
Марта Савченко	30.00
Іван Гловацький	25.00
Петро Семеген	25.00
Катерина Симаговська (ТОП м. Ошава)	25.00
Павло Дрозд	20.00
Микола Гетьманчук	20.00
Петро Копил	20.00
Яків Юхименко	20.00
Катерина Мусій	20.00

За фінансову підтримку всім щиро дякує

Головна Виховна Рада Коша
Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді

НЕ ЗАБУДЬТЕ

В І Д Н О В И Т И

ПЕРЕДПЛАТУ

СВОЄЧАСНО!

СПОРТОВИЙ ТАБІР ОДУМ-У

Від 19-го до 26-го серпня ц.р. на оселі "Україна" в Лондоні, Онтаріо, відбувся Перший Всеодумівський Спортовий Табір, організований Таборовою комісією Центрального Комітету ОДУМ-у. Тридцять чотири особи взяли участь у цьому таборі — 18 дівчат і 16 хлопців. Табір був поділений на чотири гуртки — два дівочі: тенісівки і носочки, і два хлоп'ячі: київське "Динамо" і футболісти.

Команда табору складалася з таких осіб: Віктор Педенко СВП — комендант; Віра Харченко СВУ — писар; Олена Багнівська СВІІ — бунчужна; Віктор Ліщина СВУ — бунчужний; Сюзанна Якута СВУ — медсестра; Олександр Харченко СВП — обозний.

Програму табору провадили інструктори з різних ділянок спорту: Іван Близнюк СВУ і Богдан Лисий ВЮО — копаний м'яч; Володимир Співак В-КЮО — теніс; Юрій Павлюк, ВЮО — плавання і водяні ігри; Тарас Ліщина, ВЮО і Антон Лисик ВЮО — відбиванка; Юрій Швець ВЮО — кошиківка.

Вдень кожний учасник табору мав можливість одержати інструкції у вищезгаданих спортових дисциплінах. Кожне заняття тривало одну годину і п'ятнадцять хвилин, так що в один день учасники одержували інструкції в чотирьох ділянках спорту. У вечірні години відбувалися організовані інструкторами спортові змагання. Під час табору було висвітлено декілька фільмів на спортові теми, як також дано дві гутірки на теми: а) спортсменство і б) успіх українських змагунів у світових і в олімпійських змаганнях.

Назагал команда стверджує, що цей Перший Всеодумівський Спортовий Табір був дуже успішний і що учасники багато скористали з нього як у спортовому, так і в організаційному відтинках. Ми певні, що цей табір стане добрим початком для майбутніх одумівських спортових таборів, які будуть відбуватися щороку. В майбутньому такі табори будуть відбуватися протягом двох тижнів і будуть кульмінаційним проектом всіх одумівських літніх таборів. Закликаємо учасників повідомити своїх друзів про цей табір, щоб число учасників зросло з кожним роком.

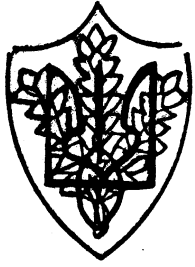
Складаємо подяку дирекції оселі "Україна" за все пророблене нею для проведення табору. Сподіваємось, що в майбутньому дирекція буде старатися збудувати відповідні спортові площі. Це багато спричиниться до ще більш успішних таборів.

Щире одумівське спасибі паням-кухаркам — пані Володченко й пані Ситник та всім паням, які допомагали в кухні. Страви були дуже смачні й гарно подавані.

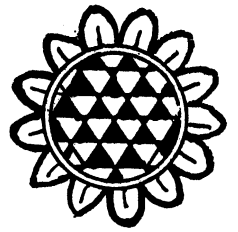
Ще раз дякуємо всім учасникам за їхню витривалість і сподіваємось зустрітись з ними в наступнім спортовім таборі. Не забуваймо — це тільки початок!

Слава учасникам Першого Всеодумівського Спортового Табору!

Команда

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

ШКОЛЯР НЕДОТЕПА

Може хтось такого знає
Недотепа школяра:
Все він губить, не встигає,
В нього клопотів — гора.

Вже пора до школи йти —
Треба книжку ще знайти,
Книжка та, немов на зло,
Зникла, наче не було!

Недотепа в шафу лізе,
Перекинув дві валізи,
Під канапу заглядає,
Стіл ногою зачіпає.

Із стола стягнув обрус...
В хаті наче землетрус!

Він шукає в кухні книжку,
А вона лежить під ліжком!
Тільки книжку ту знайшов,
Олівця шукає знов...

Він з полицки всі газети
Викидає, мов з ракети,
Із шухляди, всі штанці
Геть летять, мов горобці,

Скрізь шукає, — все дарма!
Олівця ніде нема,
Мов крізь землю провалився...
Глянь, в кишені опинився!

Ось, знайшовся накінець
Цей злощасний олівець!

Не встигає він ніколи:
"Ой, спізнився я до школи!...
Не в порядку наша хата,
Мушу завжди все шукати!
Десь поділись рукавиці..."

Правда це, чи небелиці?
Хочеш мати лад у хаті —
Треба з себе починати!

Валентина Юрченко

БАРАБАН

В магазині тато мій
Барабан купив новий.
Ще й дві палки невеличкі —
Це для мене й для сестрички.
Ми з сестричкою мирились —
Барабаном ми ділились:
Трохи я побарабаню,
Потім дам сестричці Ані.
Барабаню знову я,
Потім — черга не моя...
Тато каже: — Перестань!
Перестань, не барабань!
Бо від цього барабана
Я глухим, напевне, стану. —
Я татусю відповів:
— Ти б іще один купив! —
Ми удвох побарабанім
І відразу перестанем.

Грицько Бойко

МАЙБУТНЄ "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЗАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ І ВІД ТЕБЕ! ПРИЄДНУЙ
НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Група одумівців
на Українськiм Днi.
Торонто, Онтарiо Плейс
7-го липня 1979 р.

Фото Ів. Корця

ТАБОРЯНИ ГОВОРЯТЬ ЩО...

Петро Неліпа — чемний хлопець, але має багато багажу і часом не знає, що він робить.

Андрія Шевченка — можна бити і він плакати не буде.

Андрій Король — багато не говорить, але дуже голосно співає.

Тарас Павлюк — любить спорт, але не любить лягати спати.

Володя Тимошенко — смішний, чесний хлопець і любить роздавати їжу.

Вітусь Педенко — любить грати в "армію", гарно танцює і багато говорить.

Юрчик Педенко — малий, смішний і добре грає "Петрику, де ти?"

НАЙБІЛЬШЕ...

усміхається — Неля Яскевич
говорить — Галя Петруша
їсть — Наталка Бондаренко
сміється — Ніна Сенік
командує — Віра Коновал

ТАБОРОВІ ГАСЛА

Ми переможемо!
Ми частина нашого народу!
Україна не помирилась з окупацією!
Візьмемось до праці!
Перемагають організовані!
Україна є... Її народ живе і бореться!
Будемо боротися!
Тільки ні від кого незалежна
українська держава!

Таборові вісті 1979 р.
оселя "Україна",
Лондон, Онт.

ДЛЯ КОГО ГОЛКИ В ІЖАКА

Якось восени захопив лисицю в полі дощ. Вимокла як хлющ.

Похнюпила вона голову та й чалапає по калюжах. Коли гляне — кущик стоїть. Лисиця — до нього. Прибігає, аж там їжак сидить. Від дощу сховався.

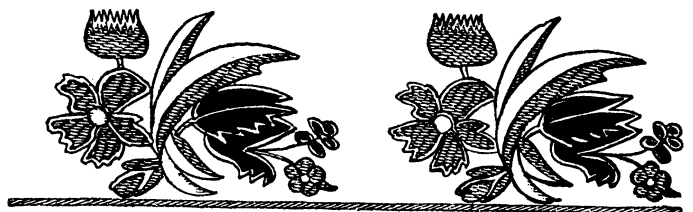
— Посунься! — буркнула лисиця і штовхнула їжака в бік. Штовхнула — та аж завищала з болю. — Ой лихо! До тебе ж торкнутися не можна. Чом ти не поголиш оцю гідку щетину?

— Спасибі за раду, але вона не для мене, — мовив їжак.

— Та ти подумай, — казала далі лисиця. — Що в тих голках гарного? Тільки сусідів одганяти. Поголи їх, бо всі друзі тебе одцураються і...

— Мої голки не для друзів, — перебив їжак, — вони для ворогів.

В. Росін

Ю Н І О Д У М І В Ц І !
ГОТУЙТЕСЬ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ
В 1980-МУ РОЦІ
30-ЛІТТЯ ОДУМ-У!

"ЖИВІ СТРУНИ" — ІСТОРІЯ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Ніби не так давно було велично відзначено 50-річчя Капелі Бандуристів імени Тараса Шевченка в Детройті, США, з участю багатьох ансамблів бандуристів, включно з одумівськими, а вже 1978 року капеля увійшла в 60-ту річницю своєї плідотворної праці. Капеля Бандуристів виводить свої початки з часів відродження української держави 1918 року в Києві. В 1935 році дві найкращі капелі бандуристів України — Полтавська і Київська — об'єдналися в одну. В той час Григорій Китастих, теперішній керівник капелі, став постійним членом капелі як концерт-майстер, а з 1937 року як заступник мистецького керівника.

Під час Другої світової війни членів капелі було забрано до Червоної армії. Частина з них згинула в боях, а з решти, що опинилися на Україні під німцями 1941 року відновлено капелю й надано їй назву імени Тараса Шевченка. Від того часу життя й творчість Григорія Китастого, бандуриста й композитора, тісно переплелось з діяльністю капелі.

Шістдесятирічний творчий історичний шлях Капелі Бандуристів, яка була надхненником створення багато різних капелів і ансамблів бандуристів по всьому світі, подав у своїм новім творі "Живі струни — бандура і бандуристи" Улас Самчук, відомий український письменник. У. Самчук є автором творів "Ост", "Юність Василя Шеремети", "Марія", "Волинь", "Гори говорять", "На твердій землі" та ін.

Історія Капелі Бандуристів є частиною історії українського народу. Капеля мала свої невдачі, розчарування, трагедії та успіхи. У вступному слові великої книги про капелю та бандуристів пишеться: "В керівних колах Капелі зародилась думка зібрати, оформити і закріпити все це друкованим, літературним словом. Для реалізації цього було запрошено письменника Уласа Самчука, який охоче за це діло взявся. Письменник роками працював над матеріалами про Капелю, користав з бібліотеки Торонта, з архіву Капелі, зі спогадів і нотаток її членства. Дуже помічними були для нього щоденник Г. Махині, спогади Гр. Китастого, Й. Панасенка, П. Гончаренка, І. Панчука, Л. Лампіки, М. Мінського, І. Косіковського, А. Кішки. Редакція додала до цього збору велику кількість ілюстративного матеріалу зі свого багатого фотографічного архіву і в наслідку вийшла ось ця книга авторства Уласа Самчука — "Живі струни", яку пропонуємо ласкавій увазі нашого читача, як тепер, так і в майбутньому, як тут — у світовому розсіянні, так і там — на землі наших предків обополи Дніпра-Славути".

Зміст майже 500-сторінкової книги "Живі струни" складається з таких розділів: "Музика віщих", "Імперіюм кобзи", "Початок бандури", "Врем'я видющих", "Бандура в Європі", "За морями, за океанами" та "Від Полтави до Детройту". Показчик імен у кінці книги подає сторінку, де можна знайти згадку про даного бандуриста чи керівника капелі чи ансамблю. Книга містить

багато чорно-білих та кольорових фотографій керівників та членів капелів та різні капелі, ансамблі чи групи бандуристів в різні періоди в Україні та за її межами. В книзі подано багатющий матеріал цієї найбільш заслуженої, найбільш відомої й шанованої мистецької одиниці українців Капелі Бандуристів імени Тараса Шевченка.

З одумівських ансамблів та капелів поміщено фотографії чотирьох: ансамблю бандуристів ОДУМ-у Чикаго (керівник Гр. Китастих), капелі бандуристів "Молода Україна" з Торонта (керівник Валя Родак), ансамбль бандуристів ОДУМ-у Детройту (кер. Петро Китастих) та ансамбль бандуристів ОДУМ-у Філадельфія (кер. Петро Гурський).

Цю вартісну книгу про бандуру, бандуристів та історію Капелі Бандуристів, якою тепер керує Григорій Т. Китастих, можна купити в книгарнях чи безпосередньо в Капелі Бандуристів. Ціна книги 25 доларів. Упаковка та пересилка 1.50 дол. Адреса:

Friends of the Ukrainian Bandurist Chorus
P. O. Box 12129
Hamtramck Br. Detroit, Mich. 48212, USA

**КУПУЙТЕ
ДОВГОГРАЮЧУ ПЛАСТИНКУ
СТРУННОГО АНСАМБЛЮ ОДУМ-У
В ЧІКАГО**

в членів управи філії за 6.00 дол., або поштою, висилаючи чек на 6.75 дол. на адресу:

**The ODUM String Ensemble
3939 No. Ridgeway
Chicago, Illinois 60618, USA**

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру, можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

**Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197**

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за пляни різні щадниц **7-8½ %**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮМІС
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду даром
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортні гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добрі кредитові звіти
- 27 років на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6

Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:

2258 Bloor St. West

Toronto, Ont. M6S 1N9

Tel. 763-5575

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

3 полправин, після весілля Елеонори, дочки Маргарети і Василя Овчаренків, передав В. Педенко	\$50.00
3 похорону св. п. Йосипа Єфремовича Олефіренка, переслала Віра Швець	50.00
Зложили під час тризни по св. п. Олексієві Тимошенку, передав А. Озимчак	42.00
В річницю упокоєння (22-го липня 1978 р.) св. п. Клавдії Міщенко, муж покійної Олексій жертвує	25.00
Нев'янучий вінок на могилу св. п. Марії Криволап складають Віктор і Галина Педенки	25.00
Нев'янучий вінок на могилу св. п. Афанаса Яскевича складають Віктор і Галина Педенки	25.00
Д-р Бризгун Константин, Торонто, Канада	21.00
Терещенко Любима, Ріджвуд, США	16.00
Юхименко Яків і Лариса, Торонто, Канада	14.00
Замість квітів на свіжу могилу Віри Васильовної Жарської, яка упокоїлась 4 квітня 1979 р. в США на 81 році життя, складає В. Шевченко з Форт Вейн, США	10.00
Лисий Володимир, Мінеаполіс, США	
Дубилко Іван, Торонто	6.00
Рудевська Є., Саскатун, Саск., Канада	6.00
Федоренко Федір, Трой, Міч. США	5.00
Казанівський Остап, Ст. Кетеринс, Онт.	5.00
Ганін Марія, Вайлдвуд, США	5.00
Замість квітів у 8-му річницю трагічної смерті Геннадія Сойко. Спи спокійно, дорогий Геню, пам'ять про Тебе живе серед нас.	
Н. Кузьменко, Лондон, Онт.	5.00
Сірко К., Ошава, Онт. Канада	2.00
Говорун Н., Вестон, Канада	2.00
Косенко Петро, Рочестер, США	2.00
Педенко Віктор, Торнгіл, Канада	2.00
Шинкар Петро, Філадельфія, США	1.00
Корсунь Ф., Філадельфія, США	1.00

ROCHESTER FURNITURE

CO. LTD.

ТРИ ВЕЛИКІ КРАМНИЦІ

Великий вибір хатніх меблів: віталень, спальень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

TORONTO CENTRAL

423 College St. W. - Tel. 364-1434

TORONTO WEST

1121 Dundas St. W. - Tel. 535-1188

MISSISSAUGA

2150 Dundas St. E. - Tel. 276-4390

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні okazji.

Просимо ласкаво нас відвідати!

Українське Православне Братство Св. Володимира в Торонті, переслав проф. М. Муха	1.00
Шабельник М., Рочестер, США	1.00

ПРИЄДНАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Юхименко Яків, Торонто, Онт. 3

Жертводавцям і прихильникам "М. У." щира подяка!

Ред. і Адм. "М. У."

ГУМОР

**

Цирульник, бриючи клієнта, розважає розмовою.

— Ви, пане, бували в нас раніше?

— Ні, ні. Я в вас уперше. А це вухо, я втратив на фронті.

R. N. HAWRYSCZ
6 INDIAN ROAD CR.
TORONTO, ONT.
6P 2E8

Ціна 1.00 дол.
в США і Канаді

If not delivered please return to:

MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ ALASKA Fuel Ltd.

2438 St. Clair Ave. West
Toronto, Ont.
M6N 1L2

24-годинна скоро і солідна
обслуга!

Чищення і напруга форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі!

Tel.: 769-4133
769-4134

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських
і хлоп'ячих костюмів

як також різних фасонів
і кольорів

СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

Увага!

КУПУЙТЕ ЗБІРКУ ПОЕЗІЙ

МИХАЙЛА СИТНИКА

ЦВІТ ПАПОРОТІ

Крім поезій, до збірки входять: стаття про
творчість поета М. Вірного і бібліографія тво-
рів поета, складена інж. І. Лучковим.

Ціна книжки у твердій обкладинці \$6.50, у зви-
чайній — \$5.00.

Замовлення з належною сумою слати на адресу:

Mr. H. KALMAN
376 Green Lane
Ewing, N. J. 08638, USA

Увага!

ALEX ELECTRIC LTD.

ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario

Tel: 439 - 6747

УВАГА!

УВАГА!

Слухайте радіопередавання Української Право-
славної Церкви (східня єпархія) в Торонто

“БЛАГОВІСНИК”

кожної суботи від 5:30 до 6:30 год. вечора
з радіостанції CHIN на хвилі 101-FM.

Ваші завваги, побажання і пожертви пере-
силайте на адресу

Radioprogram “BLAHOVISNYK”

c/o St. Vladimir's Cathedral
404 Bathurst St.

Toronto, Ont. M5T 2S6. — Tel. 366-3224